

İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül... Ne bu şiddet, bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam taşarım.

Garb'ın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahi şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne namahrem eli.
Bu ezanlar ki şehadetleri dinin temeli
Ebedi, yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerihamdan, İlahi, boşanıp karlı yaşım,
Fışkırır ruh-i mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer, belki, başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlal:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal!

Mehmet Akif ERSOY

7. SAYI

Haziran • Temmuz • Ağustos
YAZ 2018

DÖRT MEVSİM EDEBİYAT

Turhal Milli Eğitim Müdürlüğü
Adına İmtiyaz Sahibi ve Genel
Yayın Yönetmeni
Mehmet YILDIZ
İlçe Milli Eğitim Müdürü

Yazı İşleri Müdürü
Aziz DURGUN
Şube Müdürü

Yayın Kurulu
Mehmet YILDIZ
Zübeyde ANDIÇ
Güven ZORLU
Veysel KILIÇGİL
Filiz YAVUZ
Abdurrahman ALKAN
Abdullah ÇÖMEZ

Kapak
Elif KÜÇÜK COŞKUN

ISSN
2548-0219

Yönetim Yeri
Turhal İlçe Milli Eğitim
Müdürlüğü Kaymakamlık
Konağı, Zemin Kat
TURHAL/TOKAT

İletişim
Tel: 0356 275 36 00
Faks : 0356 275 25 76
dortmevsimmedebiyat@gmail.com
mehmetyildiz060@gmail.com

Baskı
Öncü Basımevi
Kazım Karabekir Caddesi
Ali Kabakçı İşhanı
No:85/39 İskitler / ANKARA
Telefon :0312 384 31 20

Para ile Satılmaz
"Dört Mevsim Edebiyat" adı
anılarak alıntı yapılabilir
"Dört Mevsim Edebiyat" Dergisi
Tokat/Turhal İlçe Milli Eğitim
Müdürlüğü Yayınıdır

İÇİNDEKİLER

- 3 Sunu
- 4 Güzel Gazel • Mehmet YILDIZ
- 5 Aşkname • Mustafa KAYA
- 7 Kufi Şiir • Muhammed Mehmet GÜL
- 8 Bulamadım • İbrahim ÇAM
- 9 Yokuş • Ahmet Selim GÜL
- 10 Şair Arif Ay ile Söyleşi • Filiz YAVUZ
- 26 Gazlı Kangren İğnesi • Zübeyde ANDIÇ
- 31 Akşamla Gelen • Abdurrahman ALKAN
- 33 Eski Zaman • Ayşegül SEZEK
- 34 Zıpır Kahroman 8 • Güven ZORLU
- 36 Hanzale • Ayşe KILIÇGİL
- 37 Sessiz Çılgılık • M. Mustafa ERDAL
- 39 Bir Öğretmenin Günlüğü • Yıldırım TÜRK
- 42 Aslında Büyüme • Gülizar KILINÇ
- 43 Kaçış • Şura GERÇEK
- 44 Gerçek İmtihan • Selda GÜLER
- 44 Kısa Kısa Biz

SUNU

*sağların hangi ülkenin ırmaklarında ıslanır
ikinci gölgesi oralarda da uzun mu
oralarda da seven horlanır
sevilen vurulur mu*

“Ömrünün tozuyan günleri” seksenli yıllara denk gelen pek çok delikanlının dilinden düşürmediği bu yakıcı dizelerin şairi Arif AY bu sayımızın konuğu. Kendisi hem velud bir şair ve yazar hem de derdi, tasası, davası olan bir insan. Edebiyat dünyamızın yaşayan köşe taşı, şiir kalitemizin mihenk taşı. Ruh ve düşünce dünyasını, hayata bakışını özetleyen güzel bir söyleşi oldu. Sanatı ve mesajı (eserin ruhunu) önemseyen, bunu en usta bir şekilde kalıcı eserlere dönüştüren Arif AY, bizi bir kez daha sarsıyor. Soluksuz okuyacağınıza ve müstefit olacağınıza inandığımız söyleşi için kendisine çok teşekkür ediyoruz. Arif AY ile arkadaşımız Filiz YAVUZ konuştu.

Bu sayımızda şiirleriyle Mehmet YILDIZ, Mustafa KAYA, Muhammed Mehmet GÜL, İbrahim ÇAM ve Ahmet Selim GÜL var.

Her sayıda ilgi ile okunan hikayeleri ile Zübeyde ANDIÇ, Abdurrahman ALKAN ve Ayşegül SEZEK yine bu sayıda da yer aldılar.

Yine dergimizin devamlı isimlerinden Güven ZORLU ve bu sayıda aramıza katılan M.Mustafa ERDAL'ın denemelerini sizinle paylaşıyoruz.

Önceki sayılarda o güzel hikayelerini okuduğumuz Yıldırım TÜRK bu sayıda Günlükleriyle aramızda. Günlükler Öğretmene ait olunca eminim daha bir ilginizi çekecektir.

Dört Mevsim Edebiyat'ın çıkış hedeflerinden biri olan genç yeteneklerin önünü açma, onlara bir okul olma işlevi her sayıda biraz daha artarak kendini göstermektedir. İşte o genç kalemlerimiz Gülizar KILINÇ, Şura GERÇEK ve Selda GÜLER sizlerle.

Ve son olarak “Kısa Kısa Biz”. Bu sayıda ve daha önceki sayılarımızda eserleri yayınlanan yazarlarımızı kısaca tanıttığımız bir bölüm. Yazıları okurken “kim acaba?” sorusuna kısa bir cevap olsun istedik.

*Hayatı okumak için ...
Kendimizi Okumak için ...
Yeni bir “Mevsim”in güzelliğinde buluşmak üzere ....*

GÜZEL GAZEL

Mehmet YILDIZ

Kardelenler açıyor bembeyaz kar içinde
Kederli bahtımın oturuyor yar içinde

Hep bahardır yüzü kelebekler uçar
Yüzündeki göz izim yanar har içinde

Elimde inci tesbih ak cebinlikte neslim
Büyür kınalı beşiklerde tül den zar içinde

Ne zaman dara çeksem bu günahkar kalbimi
Sevap diye bir tek gülüşün var içinde

Her gülüşten kendine kahır saklarsın
Kan kırmızı gözlerin dağılır nar içinde

Avucumda kor olsan yaksan bir ömür
Bir kez ah etmem kalsam bin ahu zar içinde

Ey asayı musayı taşıyan yedi Beyza
Tökezlerse ayağım yanayım nar içinde

Elbet biter bu güzel gün bu mehtaplı gece
Hak çağırınca bizi yatalım nur içinde

AŞKNAME

Mustafa KAYA

Aslına döner her şey. Döndükçe devran.

1

Küllenmiş dokuz rakamın haremimde
Unutulmuş câriye gibi, kasığında etkisiz kılınmış
Bütün doğurgan zamanlara rağmen
Nasipsiz it gibi dönüyordu kuyruğuna insan

2

Sığınmak için affına, maktulüne muhtaç kâtil!
Merhamete binaen verilmiş canınla bir daha
Zabıtlara kazanmış her günün alacaklısı gibi
Genlerinde çağcıl hastalık biriktiren kâtil!
Üzmemen ve görmezden gelmemen için
İyi niyetimle uzak duruyorum salgınlarından
Doğum sancımızın yüzü suyu hürmetine
Seviyorum her zerreni senden ziyâde

3

Yerinden oynamış karınca izlerine nâzır
Tozuşuyordu kâinat gülünün aşk çeneği
Yarının dünde saklı seçenekleri
Ayağına dolanınca kâmil bağbanın.
İki evren arasında damıtılmış târih
Kıyama ulaştığında, bir vakit gelmiş ki;
Üçüncü basamakta kıyama durup,
Sonsuza sürüklenmiş arşa bakınca
Eey sınır dışı edilmiş ırmaklara baraj kuran gönül!
Milyon yıllara bedel rızalarla süzüp gözlerini
İki dakikada unutmak gibi yılların acısını
Alışverişersin, zimmetine almadan aşk uykusuna
Yeniden başlamak ne güzel bir sona daha!
Ne güzel, başkâtibi ünvânı ile asırlar sonra,
Kanıtları savaşlarla silinmiş dosyaları
Büyük harflerle okumak toy zamanlarda.

4

Tuz katılmış hamurumun heykeltıraşı;
 Ben, kıyaslayarak çoktan öğrendim ölmeyi.
 İlk sanatın alkışlarıysa meleklerin secde sesleri
 Yeniden çiz beynimin kıvrımlarını güneşe
 Başka bilinçlere bak, benim nedenim çok
 İki ayna arasında kalmış kum tanesiyim ben
 Kaynatsan lehim tutmaz dudaklarım
 Takılmış sen kaydığım aşk diye aşk diye!
 Beni cemalinden sor, bakılmamış gözlerinden.
 Büyük lokmaların dişsiz çenebazıyım ben!
 Uçurumdan düşen gölgelerimden ve
 Havasını boşalttığın kanatlarımdan sor
 Yaşandığında biter, bittiğinde doğar yeniden.
 Ahlara karışır seher vaktinin gizeminde.
 Seçip yönlerin taşını ılık rüzgârlardan
 Ayağıma bağladığım kör kuyudan sor!

5

Üflenmemiş nağmelere gebe kaderim.
 Yaşanmış sayıyorum kurduğum düşlerimi.
 Yokluk içre bindirilmiş bütün yolcuların
 Ağıtlarını dolduruyorum kadehime
 Tadına muhabbetini kattığım yudumlarda
 Gökyüzüne uzanan her duanın yargıcı!
 Bir damla aşk katıp gönderirsin gerisin geri
 Zeytin dalından tâcı, beyaz güvercinlerle
 Pervane pervane... Döndükçe pervane!
 Açıklar satır aralarında dostu sevdayı.
 Gözlere değil, kulaklara değil, hücrelere değil,
 Gönüllere mühürler gizli sevdayı.
 Sükûta değerir ayaklarını. Arsızdır peşinde her dileğiyle.
 Yüksünmek, darılmak aşkın cilvesi elbet.
 Yeter ki biline! Yeter ki biline! Bir avuç kor bile
 Söndürür karanlıkların ateşini.

KUFI ŞİİR

Muhammed Mehmet GÜL

Zihnim ateş altında, her yerde bombardıman
Gözbebeklerimi şarapnel misali parçalarken kelimeler
İçimde dağ gibi bir Ebu Zer sabrı büyütürken
S/adağımda menzil tanımaz şiirler taşıyım

Rüyalarımı istila eden karabasanlar
Bir Farisi kılıcı gibi saplanırken böğrüme

Ümmi bir sabaha uyansam diyorum

Ezanlar okunurken saba makamında
Göz kapaklarım bir giyotin gibi böler uykumu

Ve ölüm aynadır hayata
Adı konmamış bir mezar taşının dibinde

Bir gürz gibi inince ruhuma keder
Künhüne varamadan maveranın
Başlar yine başımın bitimsiz ağrısı
Dolaşırken ağır ağır damarlarımda melal

Mahmuzladığım firak isimli atın köpük köpüktür sağrısı

Ne zaman yağmurlansa gözlerim
Apansız Hüseyini bir ağıt boşanır leblerimden

Çaldığım bütün kapılar ters yüz...
Varmayı istediğim bütün şehirler Kufe olur

Ve her şiir kufi bir yazıyla yazılmalıdır gayrı
Adı konmamış bir mezar taşının dibinde...

BULAMADIM

İbrahim ÇAM

Yağmurdan yıldıza aya yürüdüm
Âh ü eyvâh ettim haz bulamadım
Gönlüm ulviyyette kalbim dört mevsim
Mekteb-i lügâta söz bulamadım

Hasret ektim saçlarının yeline
Eremedim ıtır kokan teline
Otağ kurdum Kafdağı'nın beline
Gönül ocağında köz bulamadım

Esir aldı dünyam gönül dağını
Yağmaladı nefsim vahdet bağını
Karanlık yüzümden günah ağını
Yırtacak ışıklı göz bulamadım

Yaşadım dünyada hem varı yoku
Eğildim sulara aynada korku
Yakıyor özümü gülden bir koku
Derdimi çalmaya saz bulamadım

YOKUŞ

Ahmet Selim GÜL

“Erhan SAYGILI’ anısına”

Duruyorum divanelerin divanında
Davudi bir sesle “çay” diyor biri,
Keskin bir bakışla, yatsı ezanında
Aralıyor lisanı halle yaptığı zikri.

Sigarayla çıkıyor biri, düştüğü kuyulardan
Cevapsız sorular soruyor başı avucunda
Bir umut beklerken güvercin kanadından
Ferhat’ın sancısı diniyor mızrabın ucunda.

Ve fısıldıyor toprak, konuşuyor bir fidan
Bakarken pencereden, yüzyıl sonrasına,
Meczip bir sancıyla öylece koşan
Kuruyor salıncağı yıldızlar arasına

Sonra, sessizce hızlanıyor yüreğin vuruşu
Açılıyor sırlı kapı, önünde durana
Kimler çıkıyor, kimler iniyor bu yokuşu
Dönüyor dünya, konuşarak bir başına...

Şâdan oluyor can, değişiyor isim
Renkler değişiyor, değişiyor mevsim...

ŞAIR ARIF AY İLE SÖYLEŞİ

Konuşan: Filiz YAVUZ

“Edebiyat, yaşadığımız coğrafyada insanların bir duruş bilincine sahip olmalarını sağlayabilirse ne mutlu! Onun için yazıyoruz başka bir şey yok...”

“Tek boyutlu, tek anlayış ve tek düşünceyi dayatan bir yapıya dönüşürseniz birlikte yaşama şansımız kalmaz.”

Öncelikle yazılı biyografinin ardındaki Arif Ay kimdir? Bize kendi diliniz, kendi yorumunuzla anlatabilir misiniz?

Genellikle içine kapanık bir insanım. Bu tabii bir mizaç, çocukluğumdan beri böyle . Hatta çocukken de benim bir arkadaş topluluğum yoktu.Çocukluğumun bir kısmını köyde geçirdim. Affedersiniz bizim bir boz eşek vardı. Onu yaymaya götürürdüm. Orada çiçeklerle, otlarla, karıncalarla, gökyüzüyle ilgilenirdim.

Öyle kendine özgü bir dünya oluşturmuştum. İşte belki de beni yazmaya zorlayan mizaç bu olsa gerek. Tabii bunu ben kendim keşfetmedim. Ankara’da Cumhuriyet Lisesinde okurken edebiyat öğretmenim bu yönümü ortaya çıkardı ve ondan sonra yazmaya başladım. Olay da şöyle cereyan etti: Lisede Nesrin Hocamız ilk derse geldiğinde tahtaya 20 tane sözcük yazdı, sonra bu sözcükleri kullanarak bir metin oluşturunuz, dedi. Hikaye olabilir, deneme olabilir, şiir olabilir, tür serbest, dedi. Ben de bir öykü yazdım. Ertesi hafta benimkini beğenmiş. Sınıfta arkadaşlara okudu. “Öğretmenler odasına gel, seninle konuşalım.” dedi, gittim.”Senin yazma yeteneğin var, bundan sonra yazdıklarını getir, değerlendirelim.” dedi ve bana Sait Faik’in bazı hikâyelerini verdi. İşte ondan sonra yazmaya başladım. Tabii bizim kuşağın okuduğu şeyler o dönemde Tommiks, Teksas gibi kitaplardı. Daha sonra Bor’a gidip Şehit Nuri Pamir Lisesine kayıt oldum. Orada okuma listem değişti. Bir kitabevi yok, küçük bir kasaba ama halı pazarının duvarında bir amca kitap sergisi açıyor. Dini ahlaki kitaplardı bunlar. Harçlığımдан kısar, bu kitaplardan alır, okurdum. Sanatı yazan bir kişinin şiir, öykü gibi kitaplarla başlaması gerekirken ben dini kitaplarla, hatta o yaşın anlayamayacağı kitaplarla başladım. Bunun yararını sonradan gördüm. Yıllar geçtikten sonra o ilk kitapların dini nitelikli olması benim tüm dünyayı farklı biçimde görmemi sağladı. O kitaplardan farkında olmayarak temel ilkeler edinmişim ki evrensel bir bakışı da bana taşıyan bir yönü oldu bu kitapların. Mesela ben şiirlerimi yazarken sadece kendi ülkemizin insanlarını konu alan şiirler olarak düşünmedim. Bütün insanlığa seslenmeyi hedefledim. Özellikle, zulüm gören mağdur edilen insanların sesi olmaya çalıştım. Hangi coğrafyada olursa olsun onların acılarını, hüznlerini yansıtmaya çalıştım. Son yıllarda İslam coğrafyası büyük trajedileri yaşıyor. Benim şiirlerim orada da oldu. “Şiirim Şehirleri” isminde bir kitabım var. Bu Bağdat’ın işgalinden sonraki dönemde İslam coğrafyasındaki kıyımları, yıkımları, baskıları, acıları ve savaşları dile getiren bir kitap. Velhasıl kelimeler kendi dünyam içinde konuşmaktan ziyade, susmayı tercih eden, hatta zaman zaman eşimin bile şikayetlendiği bir yapımdır. Suskun adam, susan adam mizacı yerleşik bir mizaçtır, yani birileri zorlamadan konuşmaya hiç ihtiyaç duymam. Tabii öğretmenliğe başlayınca mecbur konuşmaya başladık. Mesela Nuri Pakdil’in çıkarttığı edebiyat dergisinde bizim kuşaktan arkadaşlarla, evinde ya da derginin yönetiminde olsun oturduğunda genellikle bir iki cümle söylenir, susulurdu. Dışarıdan birileri o halimizi görse “Bunlar ne yapıyor?” diye düşünebilirdi ama o bizim için doğaldı. Kendi dünyamızı davranışlarla, hissettirmelerle dışarıya vurmaya çalışan bir yapımdır. Edebiyat dergisinde 15 yıl öyle bir hâl yaşadık. Onun da benim suskunluk mizacımda etkili olduğunu düşünüyorum. Bunun dışında genellikle okumalarım, daha çok çeşitli görüşlerin, inançların, dünyaların penceresinden bakarak yapmaya çalışıyorum ve insanların ille de benim gibi düşünmesi noktasında bir ısrarım yok. Onları anlamaya çalışıyorum ve anladığımı da onlarla paylaşmak istiyorum.

Edindiğimiz bilgilere göre “Denizi Giymek” adlı şiirinizin 1975 yılında Edebiyat dergisinde yayımlanmasıyla edebiyat dünyasına adım attınız. Denizi Giymek, Gökyüzü Saatleri, Gül Cengi Şiirleri... Bunlar isimleriyle bile çok özel çok farklı. Nasıl bir hissiyattır size ya da bir şaire bu kadar geniş perspektifli sözleri söyleten ya da bu noktaya taşıyan nasıl bir süreçtir?

Az önce belirttiğim gibi bir insanın geleceğe dair dünyasını oluşturan değerler manzumesinin süreci, çocukluk sürecidir. Her şey aslında orada olup bitiyor. Dindar bir ailede yetiştim. Daha doğrusu dini gereklilikleri yerine getiren bir ailede büyüdüm. Annem, okuma yazma bilmezdi ama çok güzel masallar anlatırdı. Babam, okuma yazmayı askerde öğrenmiş. Köydeki evimizde kitap olarak okuyabileceğim Kur’an-ı Kerim vardı, Latin harfleriyle Hz.Ali cenkleri, Mevlit vardı ve benim dünyamı oluşturabilecek kitap bu kadardı. O lise döneminde okuduğum, sergiciden aldığım kitaplar, o dünyayı ya da duruşu bana armağan etti. “Denizi Giymek” şiiri edebiyat dünyasına girmemizi sağlayan ilk şiirim, onun macerası da şu: Ankara İlahiyat Fakültesine kayıt oldum, sınıfın büyük bir çoğunluğu İmam hatip kökenli. Tabii bunlar Arapça okuma yazmayı biliyorlar, ben adapte olamadım derslere. Hocalarımız da onların seviyesinde başladı, 2 yıl okudum sonra baktım olmayacak, ayrıldım ama o süreçte işte sınıf arkadaşım Turan Koç, Edebiyat Dergisi getiriyordu sınıfa. Ben de burada lisede okurken yerel gazetelerde küçük, kısa şiirlerimi yayımlıyorum, küçük gazetelerin muhabirliklerini yapıyordum. Getirdiği bu derginin üslubunu ve sanat anlayışını da seviyordum.” Beni bu derginin yöneticisi ile tanıştırmıy mısın? “dedim. Neyse dergiye gittim, Nuri Pakdil yalnız oturuyor, kendimi tanıttım. Konuşmamız sırasında “Bir şeyler yazıyor musun?” dedi. “Şiir yazıyorum.” dedim. “Ne okuyorsunuz?” dedi, söyledim; yeterli bulmadı. “Sayın Ay! “dedi “Batı ve Doğu edebiyatının klasiklerini, destanlarını, Yunan destanlarını, mutlaka okuyacaksınız.” Böylece de bana bir okuma çizgisi gösterdi.” Daha sonraki gelişinde de şiirlerini getir bakalım.” dedi. Ben hemen o el yazması şiirlerimi topladım, bir dosyanın içine koydum gittim dergiye. Yine tek başına oturuyor, “Efendim şiirlerimi getirdim.” dedim, aldı; baktı, baktı. “Bunlar şiir değil.” dedi yırttı çöp kutusuna attı. “Git, şiir yaz getir.” dedi. Son cümlesi de bu oldu. İlk hissettiğim büyük bir yükten, yanlıştan dönmenin yükünden kurtulmak oldu. İlerleyen zaman içerisinde de ben dergiye gidip geldikçe bana “Şiirlerini bekliyorum.” diyordu. Bugün baktığım zaman o yaşadıklarımı pek çok yönden önemli buluyorum. Birincisi; sanatta, edebiyatta yol almak isteyen bir insanın eleştirilere açık olması gerekiyor. Eğer çıktığı yolda samimi ise bir hedefi varsa, karşısına çıkacak engelleri göğüsleme cesaretini, duruşunu da göstermelidir. “Birisini benim şiirimi beğenmedi, bu iş olmadı”, şeklinde bir vazgeçme değil ya da benim şiirimi “nasıl eleştirirsin” şeklinde bir tepkisellik de değil, makul bir biçimde yaklaşım eleştirileri kendi iç dünyanda bir şekilde çözmek gerekiyor. Şimdiki gençlere ben öyle bir hareket yapsam gençler şiirlerini getirse “Bunlar şiir değil” diye yırtsam,

gençler kavga çıkartır ama ben şunu biliyorum ki, bu tasavvufun-tekkenin şöyle bir özelliği vardır: İnsanın burnunu sürter; onu olgunlaştırmak için, sivriliklerini hamlıklarını ortadan kaldırmak için, bir sınavdan geçirir. Mesela: Yunus Emre, Tekkeye hiç eğri odun getirmemiş, Hacı Bektaşî Veli'ye gönderilmiş, buğdayını almış, dağın başında akli başına gelmiş “Ben himmet isterim” demiş, dönmüş, falan. İşte sanatçının ya da genç insanların bu tür sınavlardan geçmesi gerekiyor. Şimdi burada da Nuri Pakdil şiirlerimi yırttı ama “Git, şiir yaz getir.” dedi. Bana “Şiir yazma; nesir yaz, öykü yaz, sende şiir kabiliyeti yok. Başka şeylerle uğraş” da diyebilirdi. Bunu da söyleyecek yapıda bir insan. Bu şiirlerin yırtılmasından sonra ne yapmam gerektiği konusunda düşündüm. Usta şairlerin eserlerine döndüm. Önceden de okuyordum ama beslenme tarzında değildi. Daha çok bir şiir tadı alma açısından okuyordum. Behçet Necatigil'i, 2. Yeni şairlerini, divan şiirini, halk şiirini okumaya başladım . Yani şiir dünyamı zenginleştirecek bir okuma çalışmasına girdim. İşte tüm bu okumalarımın sonucunda “Denizi Giymek” şiirini yazdım. Yine derginin çıktığı bir ay başında gittiğimde Nuri Pakdil halimden anlamış olacak ki “Sayın Ay, sanırım getirdiniz.” dedi. Getirdim abi, dedim. Orada Osman Sarı isminde derginin şairlerinden birine vermeme söyledi. Osman abiye söyledim, baktı. Orada bir sözcük uygun düşmemiş kulağıma eğildi; “Arifçiğim şu sözcüğü değiştirelim mi?” dedi. “Hay hay abi” dedim. Benim bütün şiirlerim yırtılmış, bir sözcük değişmiş ne ki! O şiir, edebiyat dergisinde yayımlandı. O şiire baktığımızda Endülüs, İstanbul vs yani bir İslam coğrafyasına yönelik duyuş var. Arkasından gelen şiirler de keza öyle. Daha o dönemlerde bir 18 yaş gencinin hayata daha farklı bakacağı, kendi kişisel duygularını ortaya çıkartacağı bir dönemde, ben İslam coğrafyasının ya da insanlığın dertlerini dert edinmeye başlamışım. Şiirlerin arkasındaki yapı bunu gösteriyor. Hatta Hıra kitabında bu şiirler yer aldı ve kitap, dergi tarafından İlhan Berk'e gönderildiğinde İlhan Berk bir mektup yazdı dergiye. “Arif Ay kaç yaşında, merak ediyorum.” diye. Yani şiirlerinin bir genç şairin ortaya koyacağı şiirler olmadığını görmüş ki yaşımı soruyor. Daha sonra mektupla iletişim kurdum kendisiyle ve uzun zaman da dostluğumuz devam etti. Bu dönemde de sormuştum “Niçin yaşımı sormuştunuz?” diye. Bana “Bu şiirler ancak olgunluk çağına gelmiş bir insanın yazabileceği şiirler.” şeklinde bir sözü olmuştu. Dolayısıyla sizin de dikkatinizi çeken o şiirler; böyle bir duruşun, böyle bir dünyanın, yani okumaya farklı bir cepheden bakışın sonucunda ortaya çıkmıştır.

Değerli hocam, biraz önce kendi yaşantınızdan bahsederken Nuri Pakdil'in sizin şiirlerinizi yırtıp “Git şiir yaz, getir!” demesinin olumlu etkilerinden bahsettiniz. Oysa şimdi öğrenci bir şiir yazıp getirdiğinde biz edebiyat öğretmenleri, öğrencinin cesaretini kırmamak adına önce çok beğendiğimizi söylüyor, sonra da “Alışılmadık bağdaştırmalar kullan, insanların zihninde farklı yansımalar oluşturacak anlatımlar bul.” önerilerinde bulunuyoruz, yanlış mı yapıyoruz?

Yanlış yapmıyorsunuz aslında. Burada yanlışlık bizden değil, genç arkadaşların her şeyi kolay elde etme ve kolayca kaçma alışkanlıklarından kaynaklanıyor. 2000'li yıllardan, hele hele 80 ihtilalinden sonra farklı bir kuşak yetişti. Bu kuşak, biraz da o kuşağın mirası gibi geliyor bana. Şöyle ki şimdi bir genç bize şiir ya da öykü getiriyor, diyoruz ki "Kimleri okudun, hangi şairleri ya da yazarları okudun?" Aldığınız cevap "Okumak zorunda mıyım hocam?" Okumak zorunda mıyım, dediği anda iş bitiyor. Okumazsan nasıl yazacaksın. Düşünmek sözcüklerle yapılan bir şeydir ve insanın düşünebilmesi için sözcük dağarcığının zengin olması gerekir. Peki bu zenginliği neyle sağlayacaksınız? Bunu soruyorsunuz, duruyor. Artık ciddi okumalar yapmayan bir gençliğimiz var. Bunca dergi çıkıyor, bunca kitap yayınlanıyor. Şiir yıllığında çalışma yaparken bir yılda 300'e yakın şiir kitabı yayınlandığını gördük ve şiir yıllığını oluştururken ben seçme yapabilmek için sayfalar dolusu şiir okudum. Bakıyorsunuz ki şimdi gençler, rastgele bir anda aklına ne gelirse alt alta yazıyor ve bu şiir oluyor. Yani şiirin bir söz sanatı olduğunu, onun disipline edilmesi gerektiğini, onun kurgulanırken sözcükler arasındaki anlam bütünlüğünün sağlanması gerektiğini, temelde bir duygu ile birlikte düşüncenin de olması gerektiğini gösteren çaba yok. Yazılan şeyler deli saçmasına dönüştü. Türkiye'de çok şiir yazılıyor ama şiir okuru azaldı. Yayınevleri şiir kitabı basmak istemiyorlar, çünkü satılmıyor, diyorlar. Niye? Çünkü şiir diye piyasaya sunulan ipe sapa gelmez şeylerden dolayı insanlar, artık şiirden zevk alamaz hale geldiler. Bu kadar kötü örneğin içerisinde de iyi örneğe ulaşmıyorlar açıkçası. Öyle oluşunun sebepleri var. 80 öncesi yani benim gençliğimde Türkiye'de üç dört tane edebiyat dergisi çıkardı. Sanat anlayışı ile, dünya görüşü ile bir bütünlüğü olan dergiler vardı ve biz bu dergileri okuma sorumluluğu hissederek okurduk. Şimdiki gençler dergi okumuyor. Dergi hem edebiyat okurunu yetiştiren bir yayın hem de kendi sanat ve dünya görüşünü ve bunun yazarını yetiştiren bir ocak. Dergiler bu işlevini yitirdi. Genç şairler, dergiler gelip şair ve yazarlarla tanışmıyorlar. Bu işin nasıl kotarıldığı noktasında bir bilgiye sahip değiller. Elektronik ortamda akıllarına bir şey geliyor, 10 tane dergiye gönderiyor, hangisi basarsa diyor. Dergiler de sayfa doldurmak için onları şiir diye koyuyorlar. Burada en büyük sorumluluk dergiyi yöneten insanlara düşüyor. Onlara sesleniyorum: Dergilerinize şiir seçerken lütfen şiire saygı duyun. Hatta ben yıllıkta bir dergiyi eleştirdim. Uzun bir şiir yayımlamış ve şiirin ortasına makarna reklamı koymuş, yani şiir okuyorsunuz, reklamı geçip tekrar şiire başlıyorsunuz. Ortada da bir makarna reklamı, ben bunu eleştirdim. Bir dergi şiiri bu şekilde itibarsızlaştırmamalı. Bunun üzerine o dergide yazan genç bir arkadaş beni eleştiriyor, Bay Arif dergimizi itibarsızlaştırmak istiyor, diyor. Ben de yazdım; kardeşim, sen şiirin ortasına makarna reklamı koyarak şiiri itibarsızlaştırmıyorsun da ben bunu eleştirdiğim için dergini mi itibarsızlaştırıyorum? Yani meselenin özü şu; Gençlerin ciddi bir okuması söz konusu değil ve neyi okuyacakları konusunda da sıkıntıları

var. Çünkü o kadar çok kitap yayınlanıyor ki bu kitap yayını içerisinde ona bir değer ve çizgi kazandıracak kitapları seçmesi çok zor. Bizim dönemimizde gidiyorduk. Ayda üç ya da dört kitap yayınlanıyordu. Bunlar Kızılay'a geliyordu. O yayınlanan kitapları ya da dergileri alıp okuyorduk. Dergileri de takip ettiğimiz için hangi yazarları okumamız gerektiği hususunda bir ön kanaatimiz oluşuyordu. Şimdi bütün bunlar yok, kendi şiirini yayınladığı dergiyi görmeyen insanlar var. Son Edebiyat diye bir dergi kapandığında şunu yazmıştı: "Dergimize 500 tane şiir geliyordu, sadece şiirleri yayınlanan arkadaşlar dergimizi okumuş olsalardı, dergimiz kapanmayacaktı." Yani şimdi genç şairin ya da yazarın bir şiiri yayınlanıyor; onun oradan resmini alıyor, sosyal medyada paylaşıyor. Onun için olay tamam. Bu iş bu noktaya geldi. Bir şairin, bir yazarın yaşadığı olayları tahlil edebilmesi, okuru ile paylaşabilmesi, okurunda bir bilinç oluşturabilmesi için önce kendisinin bir kültürel tabanının, bir düşünce zemininin oluşması lazım. Bu da yok, olmayınca da yazılan şiir, şiir olmuyor. Böyle bir kısır döngü oluşuyor. Bizzat yaşadığım başka bir yönü dile getireyim: Ben yıllığı oluştururken bir yıl içerisinde Türk edebiyatındaki şiir birikimini bir araya getirmek, okurun ve araştırmacıların hizmetine sunmak amacını güttüm. Onun için de sadece benim sanat görüşümün yansıtılması değil, genel bir anlayışın bu yılda olmasını istedim. Ve çeşitli şair ve dergi yöneticilerine "2017 yılında Türkiye'de şiiri nasıl buluyorsunuz, dikkatinizi çekenler var mı, değerlendirmeniz nasıl?" diye tek soruluk bir soruşturma gönderdim. Sadece dört tanesinden cevap alabildim. Diğerlerinin cevabı şu oldu: Biz şiiri takip etmiyoruz. Bu nasıl bir iş? Bir şair, şiiri takip etmiyorsa gençler ne yazıyor? Benim şiirim ile gençlerin yazdığı şiirler arasında ne gibi farklılıklar var? Bakınız benim şiirim yayınlandığında ertesi yıl Behçet Necatigil Varlık yılı yılında benim adım andı. "Edebiyat dergisine şu şair katıldı ve şu şiirini beğendim." diye. Bu çok önemli, peki neden önemli? Sizi onore ediyor, sizi gerçekten şiir yazdığınıza, şair olduğunuzda inandırıyor. Bir şairi şiir yazmaya iten, başka bir şairin şiiri olmalı. Edebiyat bir gelenektir. Duvar örme gibidir, bir taş siz koyarsınız, öteki bir taş koyar, bu böyle devam eder. Maalesef bugün bu gelenek yok, bu bağ yok. O yüzden de bir karmaşa yaşanıyor.

2011 yılında "Şiirimin Şehirleri" adlı kitabınıza Türkiye Yazarlar Birliği Şiir Ödülü verilmişti. Bu kitapta şehirleri konuşturarak bir araya getirdiniz. Bu fikrin kaynağı nedir?

"Şiirimin Şehirleri" kitabım benim "Dosyalar" kitabım gibi hayatımda farklı bir yeri olan kitap. Dosyalar, 1980'de yayınlandı. Yakın tarihin zulümlerinin anlatıldığı bir kitaptır. Şiirimin Şehirlerinde de Amerika'nın Bağdat'ı işgali ile birlikte İslam coğrafyasının içine düştüğü o trajik durum beni çok etkiledi. Müslümanlar bütün olarak bir organ gibidir. Bu organın bir tarafında bir rahatsızlık olsa bu organ tümünden etkilenir, denir ama hani hiç kimse hiçbir şeyden rahatsız olmuyor.

Ben de diyorum ki; bu rahatsızlığın duyulması gerekir. Bağdat'taki insanın öldürülmesi, bombalanması, çocukların beyinlerinin asfaltlara dökülmesi benim vicdanım sızlatmıyorsa benim yerim ne? Bunun sorgulanması gerekli. Buna sadece din penceresinden bakmayalım, insanlık meselesi bu. Orada da dedim ki, İstanbul İslam'a başkentlik etmiş bir şehir. Şam, Kudüs, Buhara, Semerkant, Mekke, Medine, Saraybosna... Bunlar İslâm'ın başkentliğini yapmış şehirler. Niye bu trajediye karşı bir şey yapılamıyor. Onları hayal dünyamda konuşturmaya çalıştım. Burada yaşayan insanlar ortak bir bilinç oluşturmaya dövülmekten, ezilmekten kurtulur. Bu duyguyu, bu acıyı dile getirmeye çalıştım. Şam konuşuyor, şiirimden izninizle bir bölüm okuyayım...:

”Ben Şam
adım akşam
denkleri ipek, baharat ve kitap kokan
kervanlar bende konaklar
bende saklı tarihin aklı
bende şikeste-dil insanlığın aşkı
peşinde Mevlana ateşi
gezdirebilir durur sokaklarım Şems'i
ben Şam o Şems
birimiz akşamın
birimiz gündüzün ışığı
ilahi aşk sarmaşığı
ney duası
kader dansı
dostluk iksiri
basülbadelmevt şehri
geleceğin çalar saati”
.....

Tabi bu şehirleri anlatırken oradaki bazı yaşanmışlıkları da aldım. Mesela: Mevlana, Şems'i bulmak için Şam sokaklarında dolaşırdı. Şam, akşam demek zaten. Bu coğrafyada görülen, tek boyutta bir dünyanın, Amerika'nın, dünyayı dize getirme çabası ve buna karşı insanlığın duyarsızlığı... İlhan Berk “Yazmak cehennemdir.” der. Gerçekten ben, bazen şunu düşünüyorum: Bu işlere hiç bu-laşmasaydım, köyde yaşasaydım. Üç-dört tane koyunum olsaydı, öyle yalın bir hayat sürseydim. Allah'ın öyle bir kulu olarak yaşayıp gitsem daha mutlu olur-um. Düşünen ve birtakım duyarlılıklar taşıyan insan için gerçekten bu dünya bir cehennem. Özel hayatımı dile getirmek istemem ama benim uyku düzenim diye bir şey artık yok. Gecenin bir yarısı uyanıyorum, verimli okuma yapamıyorum,

uyumaya çalışıyorum, uyuyamıyorum. Hepimiz bu dünyadan bir şekilde göçüp gideceğiz ama ne yaptığımız sorgulandığı zaman ona bir cevap bulmanız gerekiyor.

Arif Ay'ı şair ve yazar kimliğinden başka, edebiyat dünyasına kazandırdığı Edebiyat Ortamı ve Edep dergileriyle tanıyoruz. Edebiyat Ortamı dergisindeki çalışmalarınıza bir dönem ara verip bildiğimiz kadarıyla 5 yıl süren bir yolculukla tek başınıza “Edep” dergisini çıkardınız. Daha sonra Edebiyat Ortamı’ndaki yolculuğunuzu kaldığınız yerden bugüne kadar büyük bir titizlikle devam ettirdiniz, inşallah daha da devam ettireceksiniz. Edebiyat Ortamı dergisine verdiğiniz arada çıkardığınız derginin adının “Edep” olması edebiyat çevrelerine bir gönderme midir?

Evet, şöyle oldu. Daha önce de söylediğim gibi Edebiyat dergisinde 15 yıl yazdım. Orada yazarken Arif Ay, Musa Deniz ve Eyüp Önder imzalarını da kullandım. Şiirlerimi Arif Ay, denemelerimi Musa Deniz, öykülerimi Eyüp Önder imzasıyla yayımlıyordum. O dergide sadece şiir yayımlamak yetmiyordu. Bazen yazı gelmediğinde öykü ve deneme de yazmak gerekiyordu. Ben onları da yapıyordum. Bir süre Nuri Bey İstanbul’da yaşadı, ben Ankara’da dergiyi çıkardım. Derginin teknik işleriyle ilgilenmenin yanında arkadaşların hem yazılarını, şiirlerini denetlemek açısından hem de derginin sanat düzeyinin düşmemesi açısından büyük çaba harcadım. Dolayısıyla benim hala zihnimde dergi dendiğinde Edebiyat dergisi canlanıyor. Ben o dergi içerisinde yetiştim, yazarlık ve şairlik kimliğimi bana o dergi verdi. Hem bir ocak hem de bir mekan olarak hem de orada bizden önce yazan Türkiye’nin bilinen şair ve yazarları; mesela Rasim Özdenören, Erdem Beyazıt, Cahit Zarifoğlu, Alaeddin Özdenören, Nuri Pakdil... Bunların sohbetlerine tanık olmak, anlattıkları şeyleri dinlemek, bize birkaç kitap okumak kadar fayda sağlıyordu. Onların yönlendirmesiyle kitaplar okuyorduk. Bu sayede yazılarımızı belli bir sanat düzeyine çıkartacak kıvama kavuşturmuştuk. Ardından 1984 yılında Nuri Pakdil, edebiyat dergisini kapattı. İstanbul’da arkadaşlar Yedi İklim dergisini çıkarmaya başladılar. Benden de yazı, şiir istediler. Ben de bir süre bu dergide sürdürdüm çalışmalarımı. Daha sonra Ankara’da Edebiyat Ortamı dergisini Mustafa Aydoğan’la birlikte çıkartmaya başladık. Bir müddet sonra derginin gidişatı hususunda bir takım rahatsızlıklarım oldu, ayrıldım. Dergiyi Mustafa Bey sürdürdü. Mustafa Bey ayrılınca derginin vakıf olarak sahibi Mehmet Ali Bey bir süre gençlerin çıkartmasını denedi. Baktı olmayacak, “Bu dergiye çok emek verdiniz, bu noktalara gelmesini sağladığınız. Gelin bu derginin başına geçiniz.” dedi ve tekrar Edebiyat Ortamı’nı çıkartmaya başladık. Edebiyat Ortamı’ndan ayrılınca Edep dergisini tek başıma çıkartmaya başlamıştım. “Edep” adını da artık edepsizliğin hat safhaya geldiği bir ortamda edep sözcüğünü gündeme sokayım -zaten edebiyatında kökenidir edep- hem onu çağrıştırsın, hem de bizde şudur edep: Suyu sabuna dokunmayan, pısrık. Hayır, işte öyle değil edep. Edep dedi-

ğimiz şey insanın insanca davranması, hem kendi haklarına sahip çıkması hem de karşısındakinin haklarını gözetmesi şeklinde bir şey. Yoksa hani karşınızdaki birinin küfür etmesi gibi bir edepsizlik değil. Doğrudan doğruya bir davranış olarak bu sözcüğü kullandım. Ve Edep ismini bu amaçla dergiye verdim. Dergideki amacım; şiir, deneme, öykü gibi alanlarda kaliteli ürünler yayınlıyordum. Dört sayfa ile başladım, ayda bir yayınlıyordum. Daha sonra gelen ürünler fazlaştı. Sekiz sayfaya çıkarttım. Bir süre sonra diğer dergilerde yazan arkadaşların ürün göndermesiyle baktım dergi ortalama dergiler düzeyine dönüşecek. Tekrar dört sayfaya indim ve 12 müstear (takma) isimle kendim çıkartmaya başladım.Yani bütün derginin yazılarını kendim doldurmaya başladım. Arif Ay, Musa Deniz, Elif İnce,Zeynep Okur... Bayan adları da kullanarak dergiye beş yıl kendim çıkarttım. 60 sayı yayınladım. İşte Edep'in benim yayın hayatımda böyle bir yanı var, önemsiyorum da. Yayımlandığı dönemde Edep dergisi ses de getirdi. Burada yayınlanan yazılar hala kitaplaşmadı. Bu derginin tüm masraflarını da kendim karşıladım, kendim dağıttım kitapçılara gönderdim. Zeynep Okur diye çeşitli kitaplardan altı çizili satırları dergiye aldım. Eyüp Önder olarak öykü, hatırat diye geçmişte çeşitli yazar ve şairler ile yaşadığım olayları yazdım. Edebi kitapları tanıttım. Böyle bir dergi olarak çıktı Edep dergisi.

Dergi yayıncılığı alanında ülkemizdeki sayılı isimlerden biri sizsiniz. Edebiyat Ortamı dergisinin çatısı altında “yeni kalemler”e yol göstermede bir “okul” olma sorumluluğunu üstlenmiş durumdasınız. Bu çok ağır ve meşakkatli bir iş.Bu taşın altına elini sokmak da bizim için öyle her baba yiğidin harcı değil. Bunu nasıl kabullendiniz ve bu kadar emek harcadığınız dergiciliğin bugünü nedir, yarını ne olur?

Aslında beni bir dergi çıkartmaya zorlayan şey bir borcu ödemektir. Benim bir şair ya da yazar olmamda geçmiş sanatçıların payı vardır. Onların benim üzerimdeki haklarını hiçbir zaman inkar edemem. Dolayısıyla ben bu hakkı, bugünkü gençlerin de benim üzerindeki hakları olarak gördüm ve dergiye bir okul, gençlerin yetişmesi için bir mekan, olarak düşündüm. Ancak bu duygu ya da düşünce gerçekleşiremedim. Çünkü artık günümüz dergiciliği benim gençliğimdeki dergicilikten çok farklı. Teknolojinin gelişmesi ile şimdi artık insanlar evlerinde oturarak dergi çıkartabiliyorlar ancak eskiden şuydu:, Mesela Edebiyat dergisinde yazılar önceden elle yazılıyordu, sonra daktilo ediliyordu, daha sonra o daktilo edilmiş yazılar matbaaya gönderiliyordu, diziliyordu. Derginin mizanpajı hazırlanıyordu ve baskıya giriyordu. Öyle ofset baskı falan da yoktu. Tipo baskı dergiler çıkıyordu. Dolayısıyla bir süreç yaşanıyordu, bu sürece dergide yazan insanlar da emek veriyordu. Kaç göz birlikte okuyordu ve hepimiz bu işlerin yapılabilmesi için derginin bürosunda bulunmak zorundaydık. Mesela ben memuriyetimi yıllarca nöbetçi memur olarak yaptım. Üniversite diploması ile belki de ilk

müracaat memuru bendim. Niye, çünkü bir gün işe gidiyordum, üç gün boştum. O üç günü de işte dergide geçiriyordum. Dergiye vakit ayırabilmek açısından nöbetçi memurluk, benim için oldukça iyi bir işti. Dergi işini zaten böyle sürdürebildim. Zira derginin mutfağında olmak, o teknik işleri yapmak açısından bile, işte; zarflanması, adreslerin yazılması, postalanması, gönderilmesi, okurdan gelen taleplerin karşılanması şeklinde ve bayağı bir mesai isteyen uğraştı. Daha önce de dediğim gibi eski şairlerle birlikte oluyorsunuz, yazar ve şair kimliğini öğreniyorsunuz ama bugünün dergilerinde bu işlev yok. Ağrı'dan, Kars'tan, Edirne'den şiir yazan kişi, internet yoluyla sizin genel adresinize sahipse gönderiyor, siz onu ister yayınlarsınız, ister yayınlamazsınız. O kişinin sizin derginizle bir ünsiyeti, duygudaşlığı ya da düşüncedaşlığı yok. Sadece ürün göndermiş oluyor. Teknolojinin bu imkanları aslında belki işin hızlanması açısından fayda sağlıyor ama dediğim gibi insanların birbirinden etkilenmesini ve birbirleri ile bir şeyler paylaşmasını önüyor. Cumartesi günleri dergiye geliyorum. Diğer günler okulda olduğum için gelemiyorum, istiyorum ki genç şairler yazarlar, dergiye gelsinler. Benimle sohbet etsinler, dergiyi konuşalım, çıkan yayınları konuşalım. Ama yok ne yazık ki! Burada akşama kadar oturuyorum ama vatandaş gelmiyor. Ankara'dan yazı ve şiir gönderen gençlerin bir gün olsun dergiye gelip de biz de bir şeyler yapalım, katkımız olsun, dediklerini görmedim. Dolayısıyla dergiler artık bugün bir okul olmaktan çıktı. İşte bunun için de edebiyatımız güç ve nitelik kaybetti. Temel sebeplerden biri bu, ikincisi okur da kaybetti. Önceden edebiyat okurunu dergiler oluşturuyordu. Dergiler genellikle İstanbul'da çıkardı ve abone olunurdu. Ay başında dört gözle o derginin gelmesini beklerdik. İşte onları okuya okuya yazarları tanımaya ve onların kitaplarını takip etmeye başladık, şimdi bu yok

Hazırlamış olduğunuz Edebiyat Ortamı 2018 Şiir Yıllığında şiir ve şairle ilgili önemli değerlendirmeleriniz var. Yine Mayıs- Haziran 2018 sayısıyla birlikte okuyucusuna ulaşacak Öykü Yıllığı'nda da günümüz öyküleri ve öykücülerini ile ilgili önemli tespitler yapmış olacağınızı düşünüyoruz. Bu çalışmanın bizzat içindeki hatta öykücünün de nabzını tutmuş bir kişi olarak şiirin ve öykünün bugününü değerlendirebilir misiniz?

Şiir, deneme, öykü, roman türleri arasında farklılık olsa da edebiyat aslında bir bütün. Bizde aslında 80 sonrasında edebiyat da bölünmeye başladı. Mesela sadece şiir yayımlayan şiir dergileri çıktı, sadece öykü yayımlayan öykü dergileri çıktı ve çıkıyor. Ben bunu doğru bulmuyorum. Niye, çünkü bir okur dergiyi aldığı zaman orada şiir de okumalı, öykü de deneme de okumalı. Hatta bir romandan pasaj da okumalı. Şairler sadece şiir, öykücüler öykü okuyorlar. Şair öykü okumuyor, öykücü şiir okumuyor. Bu yanlış bir şey. Ben geçen yıllarda böyle şiir ya da öykü yıllığı değil de edebiyat yıllığı yapalım, dedim. Ancak onun için ekip gerekti, gerçekleştiremedik. O yüzden kendi alanım olduğu için şiir yıllığını kotarmaya çalıştım.

Öykü yıllığını da yine Edebiyat Ortamı dergisi icat etti. Yani Edebiyat Ortamı dergisi haricinde öykü yıllığı çıkartan olmadı. Şiir yıllığındaki değerlendirmeleri kendi alanımın sorumluluğu gereği yapıyorum ancak öykü yıllığında farklı arkadaşlara sorumluluklar verdik. Mesela, öykü yazarlardan, öykü dergileri çıkartan arkadaşlardan kendilerini arayarak değerlendirme yazıları istedik. Ben kendi okuduğum öyküleri tanıtmaya çalıştım. Yeni çıkan öykü kitaplarını arkadaşlara dağıtarak öyküler hakkında kanaatlerini bildirmelerini istedik. Tüm bunlar bir araya gelerek yıllık olacak elbette. Bu çok zor iş. Bütün bunlar yapılırken gözden kaçan isimler ve kitaplar olabiliyor. Bu sanki kasıtlı yapılmış gibi düşünerek çeşitli ithamlarda bulunan kişiler de olabiliyor. Bunları da göğüslüyoruz. Zaten meyve veren ağaç taşlanır. Biz bu taşlanmaya razıyız, yani bu yıllık içerisinde özellikle gençlere yer vermeye çalıştım. Arkadaşların şiirlerinden tümünü alamazsam bile dize seçkisi yaptım. Hiç olmazsa gencin adı yıllığa geçsin. Ben yaşadığım için onlar da aynı duyguları yaşayacaklardır. İnsanın ismini basılı bir kağıtta görmesi ona moral veriyor ve ben de onları onore etmek için o dize seçkisini yaptım. Öykü yıllığına da öykü üzerine yapılan değerlendirmeleri ve söyleşileri de koydum. Gençlerin eserlerine yer veren günümüzde üç dergi var. Mesela Varlık dergisine şiir gönderen şairlerin şiirleri, oradaki usta şairler tarafından değerlendiriliyor. Bu değerlendirme de yazılı olarak dergide yayınlanıyor. Edebiyat Ortamı'nda da yine "Gençlerden Gelenler" isminde bir bölüm var. Ayşe Karagöz isminde bir arkadaşımız onları değerlendiriyor. Yine Hece dergisi bunu yapıyor. Yani gençler bizim ayağımıza gelmesede biz onların ayağına gidelim, düşüncesiyle gönderdikleri şiirleri değerlendirmeye çalışıyoruz. Orada da tepkiler alıyoruz. Mesela bazıları "Ne hakla sen benim şiirim hakkında yorum yapıyorsun?" diyebiliyor. Demek ki çevresine kendisini şair olarak kabul ettirmiş, bu yüzden de isimlerini koymamaya çalışıyoruz ki moral bozukluğu yaşamasın. Oysaki bu değerlendirmeler yol göstericidir. Mesela yine bizim çıkarttığımız yıllık üzerine Cumhuriyet Kitap dergisinde Metin Celal bir yazı yazmış. Biz Edebiyat Ortamı dergisi olarak taşrada çıkan dergileri de aldık. Mesela sizin çıkarttığınız "Dört Mevsim Edebiyat" dergisi, Altmış diye bir dergi, Adana Ceyhan tarafında Güneysu isminde bir dergi vs. Bu dergileri ben önemsiyorum. Bu dergiler taşranın sesi. Taşrada büyük şehirlerde çıkan dergilere ulaşamayan arkadaşların, kendi çalışmalarını değerlendirdiği çok iyi duygularla amatörce yayımladıkları dergiler bunlar. Aslında yazar ve şairler eskiden de Varlık dergisinde falan, eserlerini, yayımlanmadan önce taşradaki dergilerde yayınlar, isim yapar, ondan sonra büyük dergilerde eserlerini yayınlarıydı. Ben böyle gördüğüm için bu dergileri de aldım. İşte Metin Celal "Türkiye'de yayınlanan belli dergileri almanız yeterliydi, niye bunlara da yer verdiniz, bu zaman kaybı." diyor ya da belli bir yayınevi tarafından kabul edilmemiş yazarın, kendi parasıyla bastırıldığı kitapları da değerlendirdik. Bunu da eleştiriyor. Arif Ay diyor, bundan şair olmayacağı belli, diyor. Ama ben de geleceğin araştırmacıları bu sü-

reci görsün istiyorum. Yoksa benim şahsi beğenime göre hazırladığım bir antoloji olur ki ben özellikle bundan kaçınmaya çalıştım.

İkincisi Türkiye’de dağıtım meselesi bir problem yayınevleri yayınladıkları kitapları kitabevlerine ulaştırıyor. Dağıtım verse dağıtım %30 - %40 para istiyor, kitaplar üzerinden. Yayınevleri konsiye kitap almıyorlar. Dolayısıyla da pek çok genç yazarın kitapları kitabevlerinde bulunamıyor. Çoğunu ben internet ortamından sipariş ederek aldım. Yani kitaba ulaşmak da sorun. Kitaba ulaşamıyoruz, bu sefer de “Niye benim kitabımı değerlendirmedin?” eleştirisi geliyor. Oysa ben hem dergiye hem yıllığa, dergi yöneticileri ve yayınevlerinin, yayınladıkları kitap ve dergilerin yıllığa alınabilmesi için, mutlaka birer nüshasını Edebiyat Ortamı dergisine göndermeleri gerektiğini yazdım. Oysa kimse yayınladığı bir dergi ya da kitabı bize göndermiyor. Bir de olayın şurası var, biz her yıl 4-5 bin lira yıllık için kitap ücreti ayırıyoruz. Dergi ve kitap topluyoruz, bu da bir faktör tabii.

Bir konuşmanızda diyorsunuz ki: “Dergi rahatsız insanların rahatsızlıklarını artırmak için çıkarttıkları bir yayın organı. Ben dergiyi böyle görüyorum.” Dergilerde yetişmiş bir kişi olarak rahatsız insanlarla kastınız nedir?

Ülkemizde insanlar acayip bir konfor içerisinde. Bu konfor beni rahatsız ediyor. O yüzden bu konforu bozmak için inadına inadına bu dergilerle, kitaplarla onların karşısına çıkmaya çalışıyorum. Diyorum ki kardeşim bu rahatlığı bozun, bu konfor, bu lüks, insani bir şey değil. Türkiye’nin çöplükten beslenen aç insanların olduğu bir dönemde her yıl araba modeli değiştirmeyi ben insani bulmuyorum. Mesela peygamber diyor ki “Komşusu açken tok uyuyan bizden değildir.” Bana göre dinin en büyük ilkesi... Bu ilkeyi kaç kişi hayata geçiriyor ya da hayata geçirmenin çabası içinde? Kusura bakmayın ama ben bundan rahatsızlık duyuyorum. Yani kendi rahatsızlığımı ancak bu şekilde dile getirebiliyorum. Yazarak dile getirebiliyorum, yayınlayarak bile getirebiliyorum, dergi çıkartarak dile getirebiliyorum. Yani başka ne yapabilirim, yalın kılıç ortaya çıkacak halim yok. Ben benim gücümü ancak kalemle ortaya koyabilirim, en kalıcı olan da aslında budur. Tarihi süreç içerisinde toplumlar birtakım boşluklar, karmaşalar yaşıyorlar, mesela Moğol İstilasası ile Anadolu’da bir boşluk, bir Fetret Devri, bir baskı ortaya çıkmış, Celali İsyanları olmuş vs. Bakıyorsunuz toplumu kendi akış yatağına çeken, kendi tarihi kimliğini bulmasını sağlayan o dönemin yazar ve şairleri olmuştur. Bir Mevlana’sı Yunus Emre’si, Hacı Bektaşlı Veli’si, Ahmet Yesevi’si, Hacı Bayram Veli’si olmuştur. Bakıyorsunuz Osmanlı kuruluyor, sarsılıyor, Tanzimat başlıyor. Orada da yeni bir toplum oluşması için Batı düşüncesi şairler ve yazarlarca benimseniyor ve işleniyor. Yeni bir Cumhuriyet kuruluyor ona bir ideolojik kimlik oluşturulması gerekiyor. Yine burada da toplumu belli bir anlayışa getiren yazarlar ve şairler oluyor. Yani siyaset bu işin kaymağını yiyor. Yani siyasetin toplumu bilinçlendirme ya da değerler kazandırmada bir fonksiyonu

yok. Aksine moral ve değerleri yiyen bir kurt gibi, toplumun özünü darmadağın edip bozan bir yapısı vardır. Çatışmalara çanak tutan, ayrıştırmayı öne çıkartan, halkın kendi arasında hiç bir husumeti yokken, husumet kavramları ortaya atarak bundan prim toplamaya çalışan bir anlayış var. Kara siyasa diyorum ve siyasetin tamamen dışında kalmak istiyorum. Mesela 1970’li yıllarda siyasetten özellikle uzak durmuş bazı kişilerin, bugün siyasi davranmalarını kabullenemiyorum. Bakınız Sezai Karakoç’a, siyasete çekilmek istenmesine rağmen partiler ya da kişiler bazında hiçbir şekilde siyasete bulaşmamıştır. O, Sezai Karakoç olarak kalmayı başaramamıştır. Sanatçı budur. Sanatçı hiçbir zaman siyasetçinin yanında ve gölgesinde olmamalıdır. Sanatçı toplumun geleceğinin sorumluluğunu taşır. Gelecek nesiller onların eserlerini okuyacaktır. Düşünün ki Cumhuriyetten bugüne kaç tane başbakan geçti, hangisini hatırlarız, unutulup gidiyor ama kalan sanatçılar oluyor.

Günümüzdeki edebiyat anlayışını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Daha önce de söyledim, edebiyatın bir geleneği olmalı. Günümüzde edebiyatımız gelenekten koşturmuş, gelenek dediğimizde eski edebiyatın değerler manzumesi akla gelmeli. Orayla ilişkimizi sağlayabilmemiz için onları okumamız gerekiyor. Bizim bir başka problemimiz de onları okumakta zorlanmamız. Bugün Osmanlıca okuyamamamız da buna bir sebeptir. O eserler bugün Latin harflerine de çevrilmiştir, isteyen oradan da okuyabilir elbette. Edebiyatın gelenek ile ilişkisi, eskinin değerlerini bugüne taşımak değil; onların iyi, olumlu taraflarını, sanatsal yönlerini alıp yeni bir inşa ortaya koymaktır. Yani gelenek bugün tekrar aruzla ya da hece ölçüsüyle şiir yazmak değil, onun ruhunu kavramak ve ona bu çağın ruhunu eklemek. Bu ruh nedir: Türk insanının hissiyatı, dünyaya bakışı, onun insani yönlerinin ortaya çıkışı, gündelik yaşamının, düşlerinin duygularının yeniden dile getirilmesi ve geçmişle bağ kurarak olabilecek bir şey. Bugünün insanını değerlendirebilmemiz için o günün insanını tanımamız lazım. Nerede kopmalar, nerede farklılaşmalar olmuş görebilmek lazım. Biz bugün, bu geleneği yitirmiş durumdayız. Batı ile irtibat kurduk, onu da tam anlamıyla kavrayamadık. Batı edebiyatının özünü de kavrayabilmiş değiliz. Bugün Türkiye’de edebi anlamda felsefeden beslenme diye bir şey yok. Sanatın felsefeye yaslanmadan güç alması imkansız. İşte bütün bunların eksikliği içerisinde biz günümüz edebiyatını, şiirini, öyküsünü değerlendirmeye çalışıyoruz. Birtakım eksiklikler buluyoruz ama bu eksikliklerin nereden kaynaklandığı hususunda gerekçelerimiz çok zayıf. Mesela İran’da hala güçlü bir edebiyat var. Artı buna ek olarak sinemada da İran önde. İran’a gittiğimde Türk edebiyatını ne kadar tanıyorsunuz diye sorduğumda Nazım Hikmet, Aziz Nesin ve son olarak da ödül aldığı için Orhan Pamuk’tan bahsettiler. Aslında Türk edebiyatı bunlardan ibaret değil ki. Türk edebiyatında daha farklı sesler ve renkler de var. Ama onlara şunu da söyledim: “Siz kendi yapınızdan kopmadınız. Biz artık Fuzulileri, Bakileri okuyamıyoruz.”

Sözcüklerin şöyle bir özelliği de var: Onlar anlam taşıdıkları gibi duygu da taşırlar. Yani biz sözcükleri kaybettiğimiz zaman o duyguyu ve düşünceyi de kaybediyoruz. Eskiden beri kullanılan kelimeler zaman içerisinde anlamca bazen daralır, bazen genişlerler. Diyelim ki, aşk sözcüğü, 11 - 12. yüzyıllarda taşıdığı anlam değeri ile bugünkü aynı mı, değil. O dönemde aşk dediğinizde aklınıza büyük bir çağrışım geliyor, tasavvuf geliyor, beşeri aşk geliyor, Leyla ve Mecnun, Ferhat'la Şirin geliyor, yaşanmış bir sürü hikaye geliyor. Bugün "aşk" sözcüğü nasıl kullanılıyor? Gazetelerde çıkıyor işte: "Gayrimeşru ilişki yaşanmıştır, aşk yaparken yakalandılar." Ahmet Haşim, "Bir sözcüğün anlam değişimleri, toplumsal değişimlerin de göstergesidir." der. Aşk sözcüğünün buraya gelmesi toplumsal değerlerin de ne kadar değiştiğini, toplumun "aşk" dediği şeyin gayrimeşru bir ilişki olduğunu fark edemeyecek bir zaafiyete dönüştüğünü gösteriyor. Diyelim ki "gül" sözcüğünü kaybettiğinizde gülün kokusu, gülün rengi, gül zamanı, sevgiyi aşkı çağrıştıran bir sözcüğü de kaybetmiş olursunuz. Dolayısıyla sözcük deyip de geçemezsiniz, kendi sözlüğünüzden ya da milletin sözlüğünden dışlayamazsınız. Çünkü yüzyıllar boyunca bizim kültürümüzde oluşmuş, bize ait sözcükleri de sözlüğümüzden attığımız zaman fakirleşiriz. Diyelim ki "imkan" sözcüğüne "olanak" dersiniz imkanın çağrışımı ile olanağın çağrışımı aynı değil ya da "hayat" dediğimiz zaman "yaşam" ile aynı değildir. En basit yaklaşımla sevdiğiniz insana "hayatım" dersiniz ama "yaşamım" demezsiniz. Farklı bir çağrışımı vardır. Aynı şekilde edebiyata yazın dersiniz edebiyatın çağrıştırdığı anlamı çağrıştırmaz. Yani gelenekten kopmadan o geleneğin kültür değerlerini taşıyan sözcüklere de hakim olmak gerek. Hani ille de o sözcüklerle düşünecek değilsiniz. O sözcüklerin taşıdığı anlamları bugün siz yeni sözcüklere yükleyerek yeni anlamlar oluşturacaksınız, bu zor. Bu sözcük çeşitliliğini edebiyatımızda azaltığımız zaman edebiyatımız kuraklaşıyor. Hukuk Fakültesinde okuyan bir öğrenci bana Babıali'yi sorarsa, Eğitim fakültesinde okuyan bir öğrenci bana "Gök kubbe ne demek?" diye sorarsa, bu bir eski yeni meselesi değil, dağarcığımızın zayıfladığının göstergesidir. Dolayısıyla bu sadeleştirmelerin zarar verdiğini düşünüyorum. Ruslar Dostoyevski'yi, Almanlar Goethe'yi, sadeleştirerek mi okuyorlar? Bu gelenekten koptuğumuz için o kültürün taşları olan sözcükleri kavramakta ve anlamakta zorlanıyoruz. Onun için de ortak bir duyguda buluşamıyoruz. Her şeyimiz kesik kesik, bölük pörçük. Diyoruz ki iletişim çağındayız ama iletişim kuramıyoruz. Çünkü sizin sözcüklere yüklediğiniz anlamla benim yüklediğim anlam aynı değil. Bunun aynı olabilmesi, ortak bir duyarlılıkla hareket edebilmemiz için, geçmişle bütünleşmemiz gerekiyor. Yani Yahya Kemal'i de, Cemal Süreya'yı da, Arif Ay'ı da okumak için şart bu. Yahya Kemal'i de Nedim'i de Fuzuli'yi de okumuyorsan Arif Ay'ı da okumanın çok fazla bir katkısı yok. Anlayamazsınız. Çünkü ben oradan besleniyorum. Benim şüirim kökleri oraya gidiyor. İşte o yüzyıldaki insanın çıkmazıyla bu yüzyıldaki insanın çıkmazının aslında ortak olduğunu söylüyorum. Yanlışını, yalnızlığını, kederini,

üzüntüsünü, umutsuzluğunu söylüyorum. Umutsuz ve yalnız bir toplum haline geldik. Kalabalıklar içerisindeyiz ama yalnızız. Bu korkunç bir şey, yani aynı evi, aynı mekanı paylaşıyorsun ama bütünleşemiyorsun, bir burukluk var. Herkesin birbirinden kaçıışı var. İnsanlar birbirinden kaçır oldu. Öyle bir çağa girdik. Bu coğrafya aslında pek çok dinin, pek çok kültürün bir arada yaşamasına zemin hazırlamış bir coğrafya. Nereye bakarsak bakalım, iki metre toprağın altını kazalım, mutlaka geçmişe ait bir şey çıkıyor. Bunları göz ardı edip de tek boyutlu, tek anlayış ve tek düşünceyi dayatan bir yapıya dönüşürseniz birlikte yaşama şansımız kalmaz. İnsanların kimliğini oluşturan bir takım değerler vardır. Nasıl ki hepimizin nüfus kağıdı, ailemizin kökenini içeren bilgiler taşıyorsa toplumların da bireylerin de bir topluma medeniyete ait olduğunu kanıtlayan bir kimliği vardır. Bu kimlik yazılı değildir ama vardır. Ama nedir: 1- Dil 2- İnanç 3- Yaşadığı coğrafya 4- Etnik köken ve ortak tarih. İşte bunları “tek”e indirdiğiniz zaman ortak yaşama şansını kaybedersiniz. Mesela geçmişe bakıyoruz, insanlar aidiyetlerini sadece dinle ifade etmişler. Müslümanım demiş, Hristiyanım demiş. Bu yüzden de yüzyıllarca Haçlı savaşları sürmüş. Üstünlüklerini bunun üzerinden kurmaya çalışmışlar. Aradan zaman geçmiş, imparatorluklar dönemi yaşanmış, çökmüş, ulus devletler kurulmuş. Bu sefer etnik köken, milliyetçilik öne çıkmış. O da bir sürü kavgalara sebep olmuştur. Kimliği tek bir aidiyete icra etme durumu nedir? Ben Türk’üm, ben Kürt’üm, ben Boşnak’ım, Sırp’ım dediğiniz zaman ortak yaşam biter. İşte ortak bir dil bütün bu değerlerin üzerinde. Bu dil iki işleve sahip, birincisi kültür taşıyıcısıdır, ikincisi de düşünmenin ve kendinizi ifade etmenin aracıdır. Yine dil, iki kültürü ve mirası taşır; peki bunlar nedir? Geçmiş miras ki onu bugüne taşır, bir de insanoğlunun yaşadığı çağdan elde ettiği birikim, bunu da gelecek kuşaklara dil yoluyla yazılı ya da sözlü aktarır. Dil, bu değerler içinde en geniş ve kuşatıcı olandır. İnsanlar aynı şekilde yaşama şansına sahip olmayabilir ama aynı dili kullananlar bir şekilde iletişim kurabilir. Ortak yaşam gerçekleştirebilir dolayısıyla ben bu ayrıştırıcı değerlerin hiçbirini önemsemedim, hala da önemsemiyorum. Bu değerler üzerinden ortak bir yaşama biçimi oluşturamıyoruz. Ne dilimizde, ne inancımızda, ne ortak tarihimizde... Her birini bir değer kabul edip birbirimizi anlama yoluna gitmiyoruz. Aksine bunları bir çatışmanın ayrıştırmanın bir unsuru olarak özellikle de siyasetçiler topluma empoze ediyorlar. Adam kalkıyor 5 tane 6 tane etnik köken sayıyor. Niye sayıyorsun kardeşim, bu insanlar şu ya da bu etnik kökenden geldikleri için bu topraklara bağlı kalmıyorlar ki. Onları bu topraklara bağlayan bir sürü değerleri, anıları, bir geçmişleri var. Bunları tek’e neden indiriyorsun? Bu sorulmuyor. O yüzden gelenek dediğimiz hadise çok kapsamlı olması gerekir. Ancak bu geleneği bir muhafazakârlık biçiminde, geçmiş bugüne taşımak biçiminde algılasak o olmaz. Çünkü her çağ kendi yaşam biçimini değerlerini ortaklaşa oluşturur. Biz oradan deneyimler kazanırız, oradaki yanlışlıkları yapmamaya çalışırız. Gelenekle bağımızı böyle korumak zorundasınız.

Yani geleneği altının kalp mı, gerçek mi olduğunu belirleyen bir mihenk taşı gibi görmek gerek. O yüzden insanları tek boyutlu soyut ya da daraltıcı çemberlere sokmak yapılacak en kötü iş. Ben bu anlamda edebiyatın, şiirin, insanları bir arada yaşamaya, birbirlerini anlamaya ve sevmeye yönelik bir işlevinin olduğunu düşünüyorum. Bir öfke duyuyorum şiirimde ama bu öfkeyi birilerine karşı değil, bu öfke sebebini ortaya çıkartana karşı duyuyorum. Sen de o öfkeyi içinde tut ki o öfke bir daha güç almasın, kendine alan açmasın, yapacağı kötülükler sınırlansın. Bu bilinci hepimiz taşısak, hani denir ya, “Bir kötülük gördüğünüz zaman elinizle, gücünüz yetmezse dilinizle, ona da gücünüz yetmezse kalben buğz ediniz.” İşte ona karşı bir tavır getireceksin. Edebiyat belki de yaşadığımız coğrafyada insanların bir duruş bilincine sahip olmalarını sağlayabilirse ne mutlu. Onun için yazıyoruz başka bir şey yok...

Değerli hocam çok güzel ve verimli bir sohbetti.Bütün bu yoğunluğunuz içinde bize vakit ayırdığınız için çok teşekkür ederiz.

İnşallah bir gün biz de gelir, sizi Turhal'ı ziyaret ederiz. Bir Karadeniz gezisi dönüşünde Turhal'a uğramıştık ama bu sefer doğrudan doğruya gelip sizleri ziyaret ederiz . Sayın Müdürünüze ve dergideki çalışma arkadaşlarınıza ve tüm Turhallı okurlara selamlarımı iletin.

GAZLI KANGREN İĞNESİ

Zübeyde ANDIÇ

Temmuz sonuydu köye yıllar sonra gelişim.

Aradan geçen onca zamana rağmen bu mevsimde burda değişmeyen şeylerden biri, insanın nefesini kesecek kadar kavurucu bir sıcaklığın olmasıydı. Eskiden tozunda kaybolup gittiğimiz dar köy yollarının yerini asfalt yollar almış, yol boyunca uzanan yeni evler de şehirdekiler gibi göğe doğru yükselmişti. Ovanın içinden akıp giden ırmak, sıcaklığın etkisiyle iyice azalmış; yer yer çamur adacıkları oluşturmuş ve üzerinde kamış ve küçük söğüt ağaçları büyütmişti. Sahipleri değişse de bereketli topraklar; günün ilk ışıklarıyla tarlalara koşan, akşamın karanlığına kadar alın terleriyle kendine yeni dünyalar kuran insanlara ekmek kapısı olmaya devam ediyordu. Artık hiçbirini tanımadığım, yazgısını bilmediğim bu insanlar; köyün yıllar öncesinden hafızama kazınmış fotoğrafının yansımasıydı.

Arabayı uzun zamandır açık olmadığı bakımsız duvarlarından belli olan köy okulunun bahçesine bırakıp yürümeyi tercih ettim. Yirmi üç yıl önce fark edemediğim pek çok şeyi şimdi daha iyi anlıyordum. Sıcak yaz geceleri kurbağa sesine karışmış, aydınlığı içinde saklı gecenin koynunda hayallere daldığım anları yeniden hissetmek, toprağın karnından ailece umudu devşirdiğimiz günleri yeniden hatırlamak istiyordum. Hatırladıkça ezim ezim ezilse de yüreğim; çocukluğumun aynasında seyrettiğim, öfkesinin önüne kattığı her şeyi yakıp yıkan dedemin ve suskunluklarından merhamet damıtan nenemin ellerinden öpmek istiyordum. Köyün altındaki mezarlığa vardığımda isimleri saklımda kalan kişiler, tek tek bana selam verdiler. Yüreğimdeki yangını, mezarlığın başındaki çeşmeden doldurduğum plastik şişeyi kuruyan çiçeklere, susayan çam ağaçlarına dökerek hafifletmeye çalıştım. Yıllar öncesinde olduğu gibi nenem, her şeye rağmen dedemin yanında olduğunu bir kez daha gösteriyordu çam ağacının altındaki bu mezarda yatarken. Ellerimi tam kalbinin üstünde dolaştırdım. Şakaklarıma saplanan bir ağrıya iyice ağırlaşan

başımı göğsüne yasladım. Gözyaşlarım nenemin koynuna doğru aktıkça ondan gelecek bir dermanla yaralarımı sarmak istedim.

Evimize doğru giden yola sapınca çocukluktan kalma bir alışkanlıkla başım, ara ara geriye döndü. Dedemin beni çağıracağı anı bekledim ama o çoktan gitmişti. Taş duvarlı bahçeyi geçip babamla birlikte kerpiçlerini döktüğümüz viraneye dönmüş eve baktıkça toza toprağa belendiğimiz günleri hatırlıyorum. Şu köşede, Mehmet'le oynadığımız oyunlar var. Eneklerin şıkırtısı, hâlâ en sevdiğim şarkıdır. Şu yıkık kerpiç duvarların üstünde babamın ve annemin kırmızı toprağı elekten geçirirken yorgun gözlerinden taşan umudun izleri duruyor. Her birini tek tek ellerimizle yaptığımız bu kerpiçler, geride kalan zamanın en büyük tanığı olarak karşımdalar şimdi.

Dedemin ağırlığı altında daha fazla ezilmeye dayanamayan babam, yanına aldığı birkaç parça eşyayla bir hışımla evden çıkmış; karnı burnunda annemi ve beni alarak köyün bir ucundaki yıllardır boş duran eski bir eve getirmişti. Bahçe duvarlarından otlar sarkan bu ev, kendi evimizi yapana kadar sığınağımız olmuştu.

Köyden İstanbul'a göçenler vardı. O zamanlar İstanbul'a göçenler aynı muhitte oturur; gelenlerin üzerine sinen tütün, toprak ve mazot karışımı kokuyu içlerine çeke çeke köyle hasret giderirlerdi. Köydeki havadisleri öğrendikten sonra da toprağından gelen bu kişilere nerde iş varsa yol gösterirlerdi. İstanbul'a gidenlerden biriyle ev sahibine haber yollamıştı babam, bu eski evde bir süre kalabilmek için. Bir dost hatırıyla ansızın gelip emaneten yerleştiği bu eski evin yakınındaki boş arazide yoktan var edeceği, başını sokabileceği tek göz bir evin hayaliyle yaşamıştı yıllarca. Göz alabildiğince uzanan ovanın tarlalarında amelelik yaparak rüzgârın önünde bir yaprak gibi oradan oraya savrulmuştu.

İlkokul ikiye geçmiştim o sene. Siyah önlüğümün yakasını her sabah büyük bir titizlikle ilikleyen nenem ve herkese sert bana merhametli olan dedem, köyün diğer ucunda kalmıştı. Nenem; aynı köyün içinde ayrı kalmaya, dahası elin günün içinde sürüp giden bu kırgınlığa dayanamamıştı. Buraya gelmemizden üç beş gün sonra bir öğle vakti, toza belenmiş şalvarının üstündeki eteğini beline dolamış; yaşmağının üstüne örttüğü beyaz namaz örtüsüyle kan ter içinde yıkık bahçe duvarının önünde duruyordu. Beni görünce burada sahipsiz kalışımıza ağıtlar yakarak ağlamaya başladı. Eteğine doldurduğu nice umutla sarıp sarmaladı beni. Koynunda uyuduğum geceler aklıma geldi. Kına kokan saçlarını koklayıp göğsüne bastıracağı kollarının şefkatine sığınınca günlerdir boğazımda bekleyen düğüm çözüldü. Bir taraftan iç çeke çeke ağlıyor, bir taraftan da onu gördüğüm için sonsuz bir sevinç

yaşıyordum. Sanki şu tarlalardaki bütün yemişler, bütün meyveler hatta tarlalardan taşan bütün umutlar benim olmuştu. Ona öyle bir sarıldım ki nenemin yorgunluktan pat pat eden kalbi benim kalbimin üstünde durmuş ve dedemin onun sırtına yüklediği onca yük bir an yok olup gitmişti. Yalnızlığımızı unutturmak istercesine anlatıp durdu bir süre. Bu yazının ortasında sefil olmayalım diye dedeme göstermeden evde ne bulduysa yüklenip getirmişti. “Gara guzumaya iyi bakın!” diyerek ağlaya ağlaya gitti akşama doğru. Ömrüme sinen hüznün bir parçası nenemin bu çaresizliğinden bir parçası da canımın yarısı kardeşimin yaralarından kalmadır zaten.

Kardeşimin doğduğu gün ben evde yoktum. Babam, annemin sancıları başlayınca nenemi getirmek için köye gittiğinde beni teyzeme bırakmıştı. Teyzem, her öpüşünde anamı koklar gibi kokumu içine çekiyor, bir taraftan da gizli gizli çaresizliğimize ağlıyordu. Bir tas cevizi Ayşe’yle önümüze koyup kapının önündeki kuzinede yemek yapmaya dışarı çıkmıştı. Günler sonra Ayşe’yle oynamanın verdiği mutlulukla sarhoş olmuş, mahadın bir köşesinde sızıp kalmışım. Horozların sesiyle uyandığında köy, güneş ışıklarıyla parlayan çiçekli yeşil elbisesini çoktan giymişti. Ertesi gün öğleden sonra babam beni götürmeye geldiğinde, teyzem babamın eline içi yiyecek dolu büyük bir pazar çantası tutuşturdu. Gözlerimi kısarak kızgın güneşin altında lastik ayakkabılarımı sürüye sürüye geçtiğimiz yola dönüp dönüp baktım. Belki dedem bir köşeden beni görür, beni bahçesinde oynadığım o ahşap eve geri götürür diye bekledim. Görmedi.

Babamın beş yıldır gece gündüz demeden çalışarak kıt kanaat biriktirdiği paralarla bir yanı kayalıklara yaslı bu taşlı tarlayı almıştık. Üzerine küçük bir ev yaptıktan sonra önünde kalan küçük alanı da bahçe yapmayı planlıyorduk. Babama yardım edecek kadar büyümüştüm. Annemle beraber olanca gücümüzle sabahın erken saatlerinden akşamın karanlığı üzerimizi örtene kadar çalışıyorduk. Ağustos sıcağı adeta bedenlerimizdeki son damlayı da almak istercesine bizi kavuruyordu. Annem, saman çuvallarını boşaltıyor, ben elekten geçirilmiş kırmızı toprağı samanla karıştırıyordum. Babam da bu karışımı çamur yapıp hamur gibi yoğuruyordu. Köyümüzün düğünlerinin bir geleneği olan omuz halayında birbirlerine verdikleri sözü, annem her durumda babamın yanında durarak babam da onu hep baş tacı ederek tutuyordu.

Mehmet’in acı çığlığını duyduğumuzda hepimiz zamansız bir uykudan sıçrar gibi irkilmiştik. Yanımızda kerpiç kalıplarıyla oynayan kardeşim, ne zaman çaktıysa evimizi yaslayacağımız kayalıklara çıkmış ve oradan aşağı yuvarlanmıştı. Annem elindeki çuvalı bırakıp kardeşimi bağrına bastırduğunda onunla birlikte feryat ediyordu. Babamla birlikte yanlarına gittiğimizde Mehmet ayak bileğini tutuyor, topuğuna yakın yere el değdirmiyordu.

Kardeşim epey bir süre ağlayıp acısı dinmeyince babam, köyden Gâvur Mistö'yü getirmişti. Gâvur Mistö, köyümüzün sınıkçısıydı. Köyde bakkal işletir; hayvanların hastalıkları için iğne yapar, kırık çıkık işlerine de o bakardı. Kardeşimi bağırta bağırta ayak bileğini yokladı. Kırık olmadığını, düşmenin etkisiyle ezilme olabileceğini söyledi. Şişme olursa et sarmamızı söyleyip gitti. Kardeşim birkaç gün ayağının acısıyla inleyip durdu. Bileğinde şişlik oluşunca nenem et de sardı, geçmedi. Gâvur Mistö'nün kırık olmadığı sözünden o kadar emindiler ki doktora götürmeye gerek duymadılar. Mehmet'in ayak bileğinde oluşan şişlik, kırmızıdan mora dönüşmeye başlayınca başka bir yola başvurdular. Gâvur Mistö, jileti kardeşimin topuğuna doğru yayılan şişliğe vurunca bir miktar kan, çarşafın üzerine sıçradı. Bugün bile hatırladıkça tarif edemediğim bir sıcaklığın içimi yaktığı o dayanılmaz görüntü karşısında öylece kalakalmıştım. Ne var ki bu kesikten sonra da Mehmet, rahat bir uyku uyuyamamıştı. Kesiğin olduğu yer kapanmamış, bir süre sonra içten içe zonklamaya başlamıştı. Adeta Mehmet'in o küçük kalbi, yarasının üstünde atıyordu. Mehmet'in topuğundan ara ara garip bir koku yayan kanla karışık yeşilimsi bir sıvı akmaya başlayınca hastaneye götürmekten başka bir çare kalmamıştı.

Babam, köyden araba bulup geldiğinde annem kardeşimi kucakladığı gibi arabanın arka koltuğuna oturttu. Yazı ortasındaki bu yerde yalnız kalamayacağım için beni de yanlarında götürdüler. Arabanın büyük bir toz bulutunu da peşine katmasıyla yarım saat sonra ile vardık. Yıllar sonra geldiğimde bile değişmediğini gördüğüm şehri ortadan ikiye bölen bir yoldan tepedeki hastaneye çıktık. Hastanede kardeşimin derdine derman olacak doktora ulaşmak, hiç de kolay olmadı. Bizi getiren arabanın sahibinin uzaktan akrabası olan aksak hasta bakıcı sayesinde doktoru bulduk. Babam, kardeşim kucağında içeri girdiğinde daha büyük bir çaresizlikle karşılaştık. Acılar içinde kıvranan kardeşimle ilgilenmek şöyle dursun, başhekim olduğunu sonradan öğrendiğimiz zebella gibi bir doktor, babamı hiç dinlemiyor; beş milyon getirmezse hastaneye yatıramayacağını söylüyordu. Tüm bu olup bitenleri annemin koltuğunun altından izleyen ben, bir taraftan babamın ve annemin yalvaran bakışları altında hıçkırığımı içime gömmeye çalışıyor; bir taraftan da bakımsız, dar hastane koridorları boyunca yazgısı bize benzeyen insanların umut arayışlarını izliyordum.

Hastane bahçesinde bir kez daha sahipsiz kalmıştık. Babam, hemen bulamayacağını bile bile şehirdeki birkaç tanıdıktan parayı denkleştirmeye gitti. Akşama doğru geldiğinde parayı tamamlayamadığını, dedeme gitmekten başka çaresi kalmadığını söyledi.

Köye döndüğümüzde nenem, sığındığımız eski evin kapısında bizi bekliyordu. Kardeşimin durumunu başından beri uzaktan takip eden dedem, kardeşim için insafa gelmiş ve nenemle para yollamıştı. Hastane için gerekli olan para tamamlanınca ertesi sabah erkenden hastaneye gittik. Babam istenilen parayı yatırdı. Çatık kaşlarıyla hemşireye talimatlar veren doktor, önce röntgene yolladı. Röntgen sonucuna göre topuğa yakın bir yerde çok küçük bir kırık olduğunu ve yapılan yanlış uygulamalarla da yaranın mikrop kapmış olduğunu söyledi. Kim bilir daha önce kaç kişinin yattığı bilinmeyen, kenarlarındaki boyanın yer yer döküldüğü eski bir sedyenin üzerine acılar içinde kıvranan kardeşimi yatırıp yarayı pansuman etmeye başladı. Kırığı alçıya almak için alınması gereken malzemeler ile gazlı kangren iğnesinin yazılı olduğu reçeteyi uzattı. Babam, elinde kalan paranın istenilenleri almaya yetip yetmeyeceğinin hesabını yaparken içerde olup bitenleri uzaktan izleyen aksak hastabakıcı geldi. Alçı için gerekli malzemelerin eczanede çok tutacağını, isterse kendisi beş liraya bulabileceğini söyledi. Babam kabul etti. Hastabakıcıdan aldığı malzemeleri alıp geldiğinde kardeşimin pansumanı bitmiş, acısı da bir nebze olsun azalmıştı.

O gün akşamüzeri annemle köye döndük. Babam kardeşimle hastanede kaldı. Gece hastane odasındaki sandalyede kardeşimin başında bekleyen babam, sabah erkenden adını ilk kez duyduğu gazlı kangren iğnesini almaya çarşıya gitmiş. Sora sora, sadece bir eczanede zar zor bulduğu iğneyi yaptırdıktan sonra kardeşimi alıp eve getirmişti. Günler sonra kardeşimi yüzü gülerken görmek, tarifi mümkün olmayan bir mutluluk yaşatmıştı bize. Evde bir hafta kadar devam eden pansumanın ardından kardeşim neşeli ve yaramaz günlerine geri döndü. Biraz daha geç kalırsa çok daha büyük acılar yaşayacağımızı sonradan öğrendiğimiz illetten artık kurtulmuştuk ama kardeşimin acısının yüreklerimizde bıraktığı izi silmek uzun süre mümkün olmamıştı.

Nice umutla başlayıp bitirdiğimiz evimizde iki sene kaldık. Daha büyük umutları yakalamak arzusuyla bizden önce gidenlerin peşi sıra İstanbul'a yerleştiğimizde babamın yalnızlığı ve sahipsizliği bir taş gibi yüreğinin orta yerinde oturmaya devam etti.

Şimdi önünde durduğum yıkık taş duvarlı, harabeye dönmüş bu kerpiç eve biraz da babamın gözüyle bakıyordum. Hatırladığım her yaşanmışlık, boğazımda düğüm düğüm duruyordu.

Arabamı bıraktığım okul bahçesine geldiğimde gün akşama dönüyordu. Sıcak esen rüzgâr; sanki arkamda kara önlüklü, lastik ayakkabılı, kara bir oğlan çocuğunun durduğunu fısıldıyordu.

AKŞAMLA GELEN

Abdurrahman ALKAN

Bir akşam ezanıdır duyurur kalbe. Akşamli gün bitmiştir. Puslu bir kızılık kaplar şehri. Çıplak ayak yere basar. Beş katlı apartmanın merdiven ışıkları yanar. Anahtar hazırlanmalı mütevekkilce. Dönüş kesindir.

Oysa yeni okunmuştur akşam ezanı. Mahallenin arsasında top oynayan çocukları anneleri çağırır. İçindeki heyecanı sönmemiş sırtı terli çocuk, eve girer. Gözlerindeki heyecan ve dizlerindeki bitmemiş derman yarına ertelenir. Vakur bir baba hissettirir kendini evde ve yemek telaşında bir anne...

Oysa çoktan okunmuştur akşam ezanı. Kalpte bir sızı hatırlanır birden. Araya, büyük öğütücü zaman girmiştir. Neleri alıp gitmiştir geçen yıllar...

Oysa yeni okunmuştur akşam ezanı. Taze yüreklerde yeni açmaya başlamıştır ilk gençlik filizleri. Kavak yelleri esmeye başlamıştır. Hayat ne kadar da güzeldir. Dert tasa yoktur gönüllerde.

Oysa çoktan okunmuştur akşam ezanı. Bir annede bile şefkat uyandırmayacak bir yaşta تنها kalır insan, uzak bir gurbet akşamında. Orta yaşların huysuzluğu... Hiç kimseyle paylaşılamayan zamanlar... Gelip yakaya yapışan ve ancak yalnızlığın paklayabildiği huzursuzluklar. Hepsi sökün edip gelir. Yakalar merdivenin sarı ışığında. Kaçış yoktur hiçbirinden. Akşam, bütün gerçekliğiyle gelir; bütün acıları ve yenilgileriyle. Sen busun, der şefkatten uzak haliyle. "Cümle yitikler, mağluplar ve mahzunlar..." Kayıplarını en yalın haliyle bu saatte anlar insan. Kapının gıcirtısı acı bir ses olur. Eşyaların dağınıklığı anlatır hal-i pür melali. Bir türlü derlenip toparlanamayan hayat gelip karşısına dikilir insanın. "Hani ev bark, hani çoluk çocuk?" Bir hal yoluna koyamamışsındır işleri. Yıllar çabucak geçivermiştir. Yenik düşmüşsün zamana. Yapılacak işler çoktur oysa. Fakat mecalin kalmamıştır. Yılgınlık üzerine yapışıp kalmıştır. Yıllar, yüzünde ağır izler açmıştır. Sebepsiz baş ağrıları gelip dayanmaktadır. Sabahları, huzursuzluğu çizgi çizgi okunan bir yüzle uyanırsın. Umut beklenilmeyen bir gün daha başlamıştır. Bazen derin

bir kuyunun içine düşmüş gibi hissedersin kendini, dipsiz, uzak, ışıksız... Hayat ne kadar da uzak gözükür oradan. İçini dolduracak ve hayat verecek bir ışıktan uzaksındır. O olmayınca soğumuş bir beden gibi kalmaktasın. Belki de sadece o eksiktir. Her şey yerli yerinde ama bir o eksik. Oysa bir ışık gelse, bir ruh, bir heyecan... Her şey nasıl da başlayacaktır yeniden. Bu yılgın adam bambaşka biri oluverecektir. Ama o ruh, o ışık ne kadar da uzakta...

Oysa yeni okunmuştur akşam ezanı. Ertesi gün okulca pikniğe gidilecektir. Kara önlükler giyilmeyecektir. Gurbette, inşaatta çalışan ağabeyin gönderdiği sarı- kırmızı forma giyilecektir. Sarı- kırmızı formanın ve kendinden haberi bile olmayan bir çift ela gözün aşkına yeşil çimenlerde plastik topun ardından delice koşulacaktır. Sahi, nasıl da kısaydı o günler... Gözlerdeki ışık bitmeden tükeniveriyordu gün. Ve hemen okunuveriyordu akşam ezanı.

Oysa çoktan okunmuştur akşam ezanı. Uzaklarda kalmıştır piknik, plastik top ve yüreği heyecan dolu çocuk. Şimdi hisseye düşen yalnızlık konuk edilecektir bu akşam, dağınık eşyaların içinde. Hiçbir sitem gönderilmeden kadere. Kabullenmek, acıları azaltmaktır belki. Rıza göstermek. Yoğun bir hüznün yaşamak. "Hüznün daha büyük acılara katlanma gücü verir bize." demişti de çok sevdiğin yazar, daha da sevmiştin fotoğraflarında hep hüznün taşıyan yazarı. "Daha büyük acılar için güç..." Yalnızlıktan daha büyük acı var mıydı? İki yakası bir araya gelmeyen bir hayatı bir araya toplayabilir miydi hüznün? Sessizliğin çılgınlığı boş odalarda yankılanan evlerde ne yapabilirdi hüznün? Nasıl ısıtabilirdi gülümsemekte zorlanan bir yüzü? Nasıl ısıtabilirdi soğuk duvarları? Evde kimlerin yaşadığını duvarlar belli eder. Başka evlerin duvarlarına hiç benzemiyor bu duvarlar: Soğuk, boş ve anlamsız...

Oysa yeni okunmuştur akşam ezanı. Yarınlar, ışıklarla doludur. İstikbale umutla bakılır. Hayaller birbirini kovalar. Dünyayı kaldıracak güç vardır yüreklerde. Ne çok plan vardır geleceğe dair. Nice toz pembe hayaller nice gül renkli şafaklar...

Ama "İnsan, bir akşamüstü ansızın yorulur."

Ve çoktan okunmuştur akşam ezanı. Gün akşama devrilir. Puslu bir kızılılık kaplar şehri. Çıplak ayak yere basar. Beş katlı apartmanın merdiven ışıkları yanar. Anahtar hazırlanır mütevekkilce: Dönüş kesindir.

Ve yalnızlık...

ESKİ ZAMAN

Ayşegül SEZEK

Biz eski zaman âşıklarındanız sevgili... Mektup yazar, şarkılardan fal tutar, şiirleri ezbere okuruz. Kitap aralarında gül kurutur, bir tutam zülfü mendillerde saklarız.

Biz eski kafalıyız sevgili... Kiskanırız, utanırız, sevdiğimizi söylerken bile kısık çıkar sedamız. Kapı önünde durup, sevdiğinin cama çıkışını bekleyenlerdeniz. Bir anlık göz göze gelişe 'gamze' diyenlerdeniz. Aşıkâre vurmadığımızda sevdamızı, kalbimize gömüp, ince hastalığa tutulanlardanız. Korkanlardanız, kaybetmekten korkanlardanız.

Biz; yâr saçı değdi diye bir yazmayı bir ömür koynunda taşıyanlardanız. Gözyaşı şişesi diye bir aşk materyali icat eden eski zaman mucitleriyiz sevgili. Ağlarız, çok ağlarız; kutsaldır yâr uğruna akan gözyaşlarımız. Biz eski zaman âşıkları, gözyaşımızı da saklarız. Kaldırıp atılmaz sevgiliye ait ne varsa, sevgili adına ne varsa... Hüremetsizlik, saygısızlık edilmez aşk bulaşmış hiçbir metâya.

Biz eski zaman hastalarınız sevgili... İncesinden, en incesinden... Yâr; marazdır, yaradır, merhemdir, devadır. Deva olmasa ne olur, aşk kalbe girmişse Hüdâ'dan bir manadır. Dermanı olmayan derde bile şükretmek düşmez mi? Geldi ya, kalp indinde his buldu ya aşk, daha ne istesin âşık? Mertebelerin en yücesi bahşedilmiş ya; hamd Allah'a, şükür Allah'a...

Biz eski zaman insanlarındanız sevgili... İlmek ilmektir bizim aşkımız; nakış nakıştır; rengârenktir. Koyun, kuzu melemesinde, bir bülbülün sesinde, bir gülün kadifesindedir aşk. Ateştedir, kor kordur; yangın yeridir aşk. Od da o, su da o'dur.

Biz eski bir kitap gibiyizdir sevgili... İçimizde unutulmuş notlar, altı çizilmiş satırlar vardır. 'Sitem' vardır can çekirdeğimizde; bilmezdik kelimelerin kifayetsiz olduğunu bu derde düşmeden önce... Sevgilinin 'bir adı kalmalıdır geriye'... 'Üçüncü şahıs' olmak, 'seni sevmek güzel şey ümitli şey' deyip avunmak vardır kaderimizde...

Biz eski zaman türküleriyiz sevgili. Mektuplarımız kara trene verilenlerden; yâr elindedir, dermanımız yâr elinden...

Ey sevgili bir gün bana yâr demedin diye sitem edenlerdeniz biz. Zahide'dir, Leyla'dır sevdiğimiziz. 'Ayşe'nin yeşil sandığı'nda kilitlidir çeyizimiz.

Biz eski zamanlardan kalmayız sevgili. Âşık eskir, aşk tazedir; sel gider kum kalır diyenlerdeniz. Yollar boyu, dağlar boyu bıkmadan, usanmadan, yorulmadan akan giden sel var ya; işte o sel biziz. Âşık biziz. Biz; kumumuza, toprağımıza, mayamıza AŞK deriz.

ZIPIR KAHROMAN 8

Güven ZORLU

Merhaba sevgili okurlarım. Yukarıdaki isimlendirmeden dolayı merak duygularınızı gıcıklayıp satırlardan aşağıya doğru biraz koşturmak isterdim ama sizi baştan çıkarayım. Yok sizi baştan çıkarmak değil derdim, 'kimliğimi' çıkaracaktım kendimi tanıtırken inandırıcı olmak için ama bilerek yaptım tamam. Ben Kahroman. Sonradan birçok taklidimi gördüğünüz için garip olan benmişim gibi gelecek size ama ben 'Süper Kahraman'ların atasıyım. Maceralarımı anlatan yazılar var ya hani, onlara adımdan esinlenerek roman dediler. Hatta küçük kardeşim vardı Kahröykü, o da 'kahr'ından biraz kısaldı. (Sanki bu kadarı da biraz fazla oldu ama idare edin artık.)

8 nereden dersiniz bölüm çok bende, elbette her yaşadığımı anlatamam size ama anlattıklarımaya moda uyararak numara verdim. Baştan başlasam klasik olurdu, ben de aradan seçtim, 8 çıktı şansınıza. Serinin kaç kadar gittiğini de artık sizin hayal gücünüze bırakıyorum.

Zıırlığıma gelince... O da varlık sebebim zaten ve birazdan göreceksiniz. Anlatılmaz, yaşanır demek isterdim üst perdeden ama tabiatıma ters düşer. Zira varlığımı anlatılara borçluyum. Köküm bir taraftan Eski Yunan'a, diğer taraftan Hindistan'a dayanır. Uzaylıların 'dünyalı' tanımı, bir bakıma benim memleketim oluyor dolayısıyla. Yeri gelmişken uzaya da gitmişliğim var ki vasıta sorunun yok zaten. Yatay-dikey, geçmiş-gelecek, hayal-hakikat arasında anlık yolculuklar yapabiliyorum.

Rıza Tevfik'in doğduğu yere gitmiştim geçenlerde. Orada vefa var mı hala, dağlarındaki mor sümbüller açmış mı diye. Gelirken Mustafa Kutlu'nun beyhude ömründe en çok uğraştığı kayayı da göreyim dedim. Faruk'un hanında konakladım o gece. Yan odanın duvarlarına yazı yazıyordu biri, soruşturdum, Şeyhoğlu Satılmış derlermiş adına. Ertesi gün şöyle kuzeydoğuya doğru biraz açılalım dedim. Petersburg'a varmışım, oradan Moskova'ya geçmek için trene bindim, kimi göreyim dersiniz? Bizim Anna, ne hoş kadın amma!

Görümcesinden dönüyormuş. Oralara kadar gitmişken Bazarov'a da uğradım, biraz lafladık 'hiç üstüne' gitmedim. Sonradan aklıma geldi, Petersburg'da Raskolnikov'a da uğrasaydım keşke. (Mal bulmuş Mağribi gibi atlamayın hemen, kurguda hata yaptın, istesen anında gidersin diye; mahsusçuktan öyle söylüyorum, bunalım takılmak istemediğim için uğramadım.)

Rusya'dan dönünce biraz dedim yerli turist gibi takılayım, hem de şiir çekti canım. Bir baktım bizim Dalgacı Mahmut, o sabah da yine boyamış gökyüzünü mavibe, Süleyman Efendi'yle birlikte oturmuşlar, açıklardaki sandaldan yükselen "Ruhumda hicranını..." şarkısını dinliyorlar. Keyiflerini bozmayayım diye usuldan sola kırdım. Akşam yaklaşıyor, bizim Cahit, Abbas'a çilingir sofrasını kurdurmuştur belki diye düşünüyordum ki yanından geçtiğim evin penceresine ilişti gözüm. İçerde bir adam, masanın üstüne habire bir şeyler koyuyor: süt, yumurta, çıkrık sesi, anahtar, kafasından geçenler, dokuz... Masa da masaymış ha, hafifçe sallanıyor bir taraftan ama bana mısın demiyor bu kadar yüke! Devam ettim oradan, baktım, akşam yine akşam yine akşam, göllerde bu dem bir kamış mı olsam, yoksa bizim Hızır'a mı uğrasam, oda şimdi kırk saat anlatır ya da Muazzez'i düşünüyordur hala diye vazgeçtim.

Ertesi gün güç bela bir bilet alıp Haydarpaşa'daki gişelerden, (Öyle gizli saklı yolculuk etmek istemediğimden, yani insan uçmaktan, hızdan da sıkılıyor bir süre sonra anlıyorsunuz ya!) Anadolu'ya doğru gitmekti niyetim. Bursa'da zaman nasıl geçiyor acaba diye merak ettim, indim. Cezaevine de uğrayayım gelmişken dedim ama o gün görüş günü değilmiş. Neyse dedim artık, tecritteki adamlarla mektuplaşırız biz de. Buradan otobüsle mi devam etsem fikri aklımdan geçiyordu ki yanımdan da Topçam geçiyor baktım. Bu sefer de aklıma değil de yanımdan geçene bineyim bari dedim, atladım arka dörtlüye. Önde oturanlara biraz kulak kabarttım, Turhal'da her mevsim çıkan bir edebiyat dergisinden bahsediyorlar. Ellerinde de bahar sayısı var. Yaz'a yazı yetiştirmekten bahsediyor gözlüklü olanı. Sen birazdan uyursun nasıl olsa dedim, uyandığında yazının konusunu bulmuş olacaksın.

E biz de bir zihinden çıkıyoruz sonuçta, önce o zihne girmeli değil mi macera!

HANZALE

Ayşe KILIÇGİL

SESSİZ ÇIĞLIK

M. Mustafa ERDAL

“Ne oyun oynamak ister, ne uyku ne su,
Ne elişi resimleri gönlünü alır.
Orda, bir uzak evde bir çocuk yetim kalır,
Burda ben...”*

Bütün canlılar gibi insan da doğal bir çevrede, bir aile ortamına gözünü açar. Diğer varlıklar doğduktan kısa süre sonra mevcut şartlara uyum sağlayabilirken insanın çevresine uyum sağlaması epeyce uzun bir zaman alır. Bu nedenle olsa gerektir insanda vatan, millet ve aile ihtiyacı geleceğe güvenle bakabilmesi adına vazgeçilmezdir.

Savaş ortamının çocukları başka birçok şey gibi bu değerlerden koparıldığı için de hayata kıyısından ilişirken etraflarına tavşan ürkekliliği ile bakarlar. O bakıştaki ürkekliliği uzak diyarların huzur, mutluluk ve güven içindeki insanları bir tür korku ifadesi şeklinde değerlendirse de bu, korku değildir. Savaşın ölümü sıradanlaştırdığı bir dünya kimseye güven yurdu olmaz. Kendi vatandaşı için cenneti hemen şimdi ve burada inşa etmek gayreti güden zâlim yapılar başka ülkelerin mazlûm insanlarına dünyayı dar etmekte, çalıp çırparak, vurup kırarak güç devşirmenin gururunu yaşamaktalar. Hırsına yenik düşmüş bazı devletler sürdürülebilir ekonomi masalları ile mutlu azınlığın azgınlığıyla mutsuz çoğunluğun kuyusunu kazarken dünyayı pimi çekilmiş bir bombaya çevirerek insanlığa en büyük kötülüğü yapıyorlar.

Büyüklerinden masallar, ninniler dinleyerek hayata merhaba diyen, her gün dünyanın farklı güzellikleriyle tanışan, yağın yağmura, esen rüzgâra alışan çocuklar, gökkuşağının güzelliklerini seyrettikleri ufuklardan bir gün demir kanatlı kuşların bıraktığı füzeler, bombalarla tarumar olurlar. Hayat artık eski hayat; dünya mutluluğa, güzelliğe mekân olan yer değildir onlar için. Mermi atılır, insan düşer. Bomba atılır, yuva düşer. Anne, baba vurulur, candan öte can düşer. Kardeş vurulur oyun, arkadaş düşer. Bir hain mermiyle çocuk vurulur akreple yelkovan düşer.

Kendini nedenini bilmediği bir savaşın ortasında bulan, her gün bombardımana maruz kalan çocuk ölen insanlarla bin kere ölür, yıkılan

binalarla yıkılır, harabeye dönen şehirle harap olur. Dayanak noktalarını yitiren çocuk, çocuk akıyla yalnızca tepesine bomba yağdıranlara değil, bu bombardımanı rahat, huzurlu köşelerinde sıradan bir haber olarak izleyenlere de öfke kusar; sessiz, çaresiz bakışlarıyla, kabahatlerinin ne olduğunu anlamaya çalışarak. Bir kere savaş başladı mı artık hiçbir şey eskisi gibi değildir. Savaş insanların, kuşların, ağaçların, canlı cansız cümle varlığın rahatını, huzurunu kaçıır. Savaşta anne ölmüş, baba yoktur. Ev yıkık, ocak yoktur. Elektrik aydınlatmaz, su yoktur. Ekmek kuyrukta, hayat yoktur.

Bombalar yağarken ölmek değil, çaresizce, nereye olduğunu bilmeksizin kaçmak can yakar, mermi değil, insanların duyarsızlığı kanatır yürekleri. Modern çağın güç sahipleri her türden silah teknolojilerini masûm insanların üzerinde test ederken onlara da sessizce ölmek yazılmıştır. Yukarıda filler pervasız tepinirken aşağıda siz çimenler misali biteviye ezilip toprağa karıştınız. Kurdun kuzu postuna büründüğü şu dünyada her türden kimyasal silahla vurulan çocuklara - siz varın tıbbın ne kadar geliştiğiyle övünedurun- imkânsızlığın kol gezdiği bir yerde yalnızca hortumlardan tutulan soğuk su ile müdahale edilebiliyor. Sessiz çığlıklarını içine atarken yaşlarla kaplanmış, iri kara gözlerinle insanlığa öyle bir bakıyordun ki «Bakışından yakaladım.» diyordu ya şair ben de bakışından yakaladım seni çocuk. Harfsiz hecesiz öyle ağır, yakıcı kelimelerle konuşuyordun ki insan olan insanlığından utanır, boynu bükük bir suskunluk kalırdı geriye.

Ey çocuklar! Çok öldünüz, hep öldünüz. Öylesine öldünüz ki anne, baba, akrabadan kimseniz kalmadı; ağıdınız yakılamadı, yasınız tutulamadı. Herkesin canı, çocuğu kendine kıymetliydi, olup bitenleri kimse üzerine almadı, acınız boşlukta asılı kaldı. Savaşın çocukları! Siz denizde boğulup kıyıya vurduğunuzda, bir ümitle çıktığınız yolculukta sınırlarda kurşunlandığınızda, şurada burada hor, hâkir görülerek itilip kakıldığınızda biz de yaşamıyorduk artık. Göçüp gittiniz şu dünyadan tarifsiz bir öfkeyle. Bizse kızaran yüzümüzle şu gerçeği biliyoruz ki sorsalar şimdi size orada: "İnsanlık ölmüş, dünya bir harabe!" diyeceksiniz haklı olarak.

"Birdenbire uyanır bir ana uykusundan,
Sapsarı bir korkuyla bakakalır nefessiz.
Orda, sabaha karşı bir çocuk ölür sessiz,
Burda ben..."*

* Alıntı yapılan dizeler Yavuz Bülent BAKİLER'in "Orda Bir Çocuk" şiirindedir.

BİR ÖĞRETMENİN GÜNLÜĞÜ

Yıldırım TÜRK

8 Eylül Pazartesi

Sabahın ilk ışıltısı Dinek Dağı'nın üstünden mahallemize düşünce okulumuz, müteahhitlerin iştahını kabartan, birkaç katlı beton binanın yutmaya hazırlandığı tarlaların ortasında muhteşem bir tabloya dönüşüverdi. Öğrenciler bahçede küme küme toplanmış, yaz tatilinden kalmış mahmur gözlerini ovuşturarak gecenin ve tatilin uyuşukluğunu üzerlerinden atmaya çalışıyor gibiydiler. İki aylık tatilde birden büyümüş, bir olgunluk oturmuştu tavırlarına. Zaman alt sınıfın gelmesiyle akardı burada. Dokuzuncu sınıflar nasıl bir yere geldiklerinden habersiz, acemilikleri bakışlarına yansımış, tedirginlikleri üstlerine sinmiş, çekingen adımlarla belki de ileride çok samimi olacakları arkadaşlarına yaklaşıyorlar. Araştıran gözlerle sığınacak tanıdık bir yüz arıyor, öğretmenleriyle konuşmaya çekiniyorlardı. Kim bilir bu ilk gün eski okullarını, eski öğretmenlerini ne çok özleyordular.

11 Eylül Perşembe

Günler yaprak yaprak önüme yığılıyor. Akıp giden zamana baktığımda öğretmenlikte çoktan iki haneli rakamlara ulaşmışım bile. Aşına yüzler bir bir çekip gitti okuldan; yerlerini yeni umutlara, yeni filizlere bıraktılar. Hatıraları şimdiden sindi sınıflara, koridora, kantine, okul bahçesine. Yeni öğrencilerimize baktığımızda eski öğrencilerimizden bir iz bulmaya çalışıyoruz. Bazen yeni öğrencilerimizin suretine bürünmüş olarak çıkıyorlar karşımıza. Her mezuniyetle bir parçamız daha eksiliyor, onlarla gidiyor. Gerçi kişiler değişse de hayaller, hüznümler, sorunlar fazla değişmiyor. Dört yılı gergef gibi işleyenler şimdi çeşitli üniversitelerin hatırı sayılır bölümlerinde yerlerini aldılar. Hiç bitmeyecekmiş gibi gelen bu dört yılı olması gerektiği gibi değerlendirmeyenlerle zaman zaman şehrin caddelerinde boyunları bükük, gözlerindeki parıltı sönmüş olarak karşılaşıyoruz.

3 Ekim Salı

Sabah yapılan mutakat kontrolde yine birkaç öğrenci, nöbetçi öğretmenlerin sert bakışına takıldı. Yeni yeni ustura yüzü görmeye başlayan, kesmekle bırakmak arasında tereddüt edilen, hafta sonundan kalmış sakallarıyla gelen erkek

öğrenciler ikaz ediliyor; kız öğrencilerin hızmaları, pirsingleri çıkarttırılıyor derslerden başka hiçbir şey akıllarını çelmesin diye.

Öğretmenler odasında grup grup oturan arkadaşlarımla selamlaşıyorum. Kimi yarın oynanacak maç hakkında hararetli hararetli konuşuyor, kimi ders hazırlıklarını tamamlayıp ilk ders zilinın çalmasını sessizce bekliyordu. Onlardan ayrı oturuyorum. Gözlerimi kapatıp hayal âlemine dalmak istiyorum.

Dört yıldır beraber olduğum son sınıfların dersine giriyorum ağırlıklı olarak. Öğrencilerimin gün gün nasıl şekil aldığını görmek omuzlarımdaki yükü biraz daha ağırlaştırıyor. Edebî metinlerin büyüü dünyasından ziyade, istemesem de beş seçenek arasından sis tabakasını aralamaya çalışıyorum. Hayata yenik düşmemeleri için mutluluğun orada olduğunu işaret ediyorum.

15 Ekim Çarşamba

Dersler birbirini kovalıyor, günün izlerini kâğıda nakşederek hayat yolunda ilerliyorum. Cahit Sıtkı Tarancı'nın "Zamanla nasıl değişiyor insan! / Hangi resmime baksam ben değilim." dizeleri birkaç gündür dilimde dolanıyor. Bizimle beraber her şey değişiyor, hiçbir şey yerli yerinde durmuyor. Önce saçlarımlın rengine, sonra yüzümün çizgilerine yansıyor bu. Değişen sadece ben miyim? Bütün bir nesil değişiyor. Değerlerimizin yavaş yavaş eridiğini gözlemliyorum. Yeni nesille yabancılaşmaya başladığımı, gündemlerimizin değişik olduğunu, onlardan ayrı dünyalarda yaşadığımı fark ediyorum. Yoksa onlar da mı hayatın kölesi oluyor, bu yaşta etraflarına çıkar penceresinden bakıyorlar?

7 Kasım Cuma

Nasıl bir insan tipinin harcına emek veriyoruz acaba? Dört yıl sonra "Bu benim eserim!" diye övünebileceğimiz kaç kişi olacak? Onlardaki eksikliğin aslında bizim eksikliğimiz olabileceğinin farkına varabilecek miyiz? Özü alınmış dersler, öğrenciler tarafından aynen tekrar edildiği zaman kendimizi bahtiyar, öğrenciyi başarılı sayıyoruz. Hiçbir şey kendi suretinde değil. Önce insanlar çözülmeye başladı, sonra kurumlar... Belli belirsiz cılamalarla kurtuluşu arıyoruz. Geçmişten omuzlarımıza bir yük almadan, ben kimim, kimin nesiyim demeden ve edebî terbiyeden geçmeden sadece ekonomik kaygıyı ön plana alarak insanî konularda gerekli duyarlılığı gösterebilir miyiz acaba?

24 Kasım Pazartesi

Bugün bizim günümüz, yani Öğretmenler Günü. Öğretmenliğimin ilk yıllarında Anadolu'nun çeşitli kasabalarında görev yaparken titrek ellerin uzattığı kâğıt mendiller, muhtemelen bahçelerden aşırılmış bir demet çiçek ve ucu ucuna denkleştirilmiş harçlıklarla alınan dolma kalemlerle anlardık bugünün geldiğini. Bunlar, bize sonu gelmez nutuklardan daha sıcak gelirdi. Öğrencilerimizin

gözlerindeki ışıltı bizi mutlu etmeye yetiyordu. Tek isteğimiz onların topluma yararlı kişiler olduğunu görmektir. Öğretmenler Günü'nden beklentimiz de bu "kutlu gün"ün öğretmenlere yakışır ve onun kutsallığını hak ettirecek şekilde doldurulması, gerisi lafûğüzaf...

2 Nisan Pazar

Pazar sabahı erkenden kalkmak zor gelse de bugün veli toplantısı vardı. Birkaç gün önceden notlar verildi, devamsızlıklar işlendi, eksiklikler tamamlanarak ara karne hazırlandı. Her zaman olduğu gibi zılgıt yiyeceğini, surat asılacağını tahmin eden öğrenciler, sudan bahanelerle ailelerini hiç haberdar etmemekte buldu çareyi.

Sınıflarda bizleri sabırsızlıkla bekleyen velilerin meraklı bakışları seslerine yansımış, çocukları hakkında söylenecek güzel bir söz duyma istekleri gözlerinden okunuyordu. Bugün sihirli bir değnekle dokunulmuştu sanki onlara. Dinlediğimde kaygıları, ilgileri, hassasiyetleri ve teklif ettikleri çözüm yollarıyla beni yine çok etkilediler. Ama nedense birkaç veli dışında çoğunu sadece bu toplantılarda hararetle konuşmalarıyla hatırlıyorum. Yine de övgü dolu sözlerle buz dağlarını eritiyor, öğrencilerimin dünyasına kapı aralıyorum.

12 Haziran Cuma

Bugün okulun son günüydü. On ayın bütün yorgunluğu sabun köpüğü gibi akıp gitti üstümden. Ne kırgınlıklarım ne küskünlüklerim kaldı geride. Zaman ince bir tül gibi hepsini örtmüş, sanki hiç yaşanmamıştı bunlar. Cılız bir törenle karneleri dağıttık. Öğrenciler notlarını birkaç gün önce "e-okul"dan öğrendikleri için karnelerin artık eski merakı ve heyecanı kalmadı. Karne şarkıları da okul anılarımızdan çekildi. Her yılın bir önceki yılı arattığı bu zamanda eski günleri anıp mutlu olmaktan başka çarem de kalmadı zaten. Her bitiş bir başlangıcın habercisiydi. Kimi bir üst sınıfa gidecek, kimi üniversiteye, kimi ise hayatın sert yüzüyle karşılaşmaya... Benim derslerimse hiç bitmeyecek, hep böyle devam edip duracak.

Öğrencilerimin civıltısı okul bahçesinden adım adım uzaklaşınca bir hüznün kapladı içimi, yüreğime bir şiir düştü, Hocam Arif Ay'ın dizeleri dolandı o an dilimde:

"Hayat ebedî hayata eklenince tamamlanır
Bu yüzden dersler de bitmeyecek
Son şiirler gibi yarım kalacak
Uzun bir nehirdir anılarımız
Hep aramızda akacak"

ASLINDA BÜYÜMEK

Gülizar KILINÇ

Büyüdüm sanırken genç yaşında, çocukmuşum daha öğrendim bunu batan güneşle, sönen mumla. Öğrendim bunu korkularıyla. Onları her seferinde dışa vuruşumla, dertsizliği, tasasızlığı öğrendim çocukluğumda . Büyüme, büyüdüm demekle, güzelleşme, topuklu giymek, kravat takmakla, özgürlük kelimesine olabildiğine yüklenmekle olmuyormuş bu arada.

Büyüme demek biraz cesur olmak, dertlenme tasalanma, farkında olmak, anlamak bir şeyleri, birilerini. İlk önce kendinden başlamak anlamaya. Sayısız hata, en koyusundan siyahlar, en uçğundan toz pembeler ve gittikçe at gözlüğünden yaşam yani tecrübeler büyüme demek oluyor galiba. Yanlış diyebilmek doğru cevabı bilerek, savunmasız kalmak, yalnız olmak tek tabanca tek yürek. Zifiri karanlıkta gölgeni bulabilmek büyüme. Güzelliklerin yanında çirkinlikleri görmek, beyazın partnerinin siyah olduğunu bilmek, gerçekleri kabullenme.

Bazen dile kemik olabilmek büyüme.

KAÇIŞ

Şura GERÇEK

Bazen gitmek istersin. Uzak kentlere, bilmediğin şehirlere, hiç tanımadığın yüzlere bakmak istersin. Sonra koşmak istersin, nefesin kesilene kadar, kalbin sıkışana kadar koşmak.

Çoğu zaman gırtlığını yırtıp yırtıp bağırarak istersin. Sonra uyumak istersin, çünkü yaptıklarının hiçbiri acını dindirememiştir. Ne yeni bir şehir seni anılarından kurtarmıştır ne de bağırıp çağırmak. Bağırınca çıkardığın yüksek sesle acını da dışarı çıkardığını sanırsın. Ama olmaz o gölgen gibi peşinden gelir.

Uyursun mesela biraz geçer belki. Ama uyanınca ilk aklına gelen yine senin kalbinin derinliklerine inmiş ve orda yer edinmiş acılarındır, yalnızlıklarındır, yaşayamadıklarıdır, hayallerindir ve anılarındır.

Ömür hep böyle geçer. Hep yalnız kaldığında hüzünlenirsin. Nerde görülmüştür eğlence merkezinde şiir yazıldığı. Veya nerde görülmüş kalabalıkta bağıra bağıra ağlandığı. Yalnız ve çaresiz insanlar hep bir başına iken ağlar. Kendi gözyaşlarını kendisi silerler. Çoğu zaman yaslanacak omuz bulamazlar. Bu onların kalbinde derin yaralar açmıştır fakat artık mühim değildir onlar için. Tıpkı yaşıyor olmalarını mühim görmedikleri gibi, bunu da mühim görmezler.

GERÇEK İMTİHAN

Selda GÜLER

Zaman...

Kimine göre sadece bir kelime, kimine göre ise durmadan geçen süre. Zamanı kendine düşman gören insan çokken, bazıları dost edinir sadece. Yani görecelidir zaman. Kimi için geçmişteki mutlu bir an, kimininse hatırlamak istemediği düşman.

Çocuklara sorsak “Zaman nedir?”âhım şâhım açıklama yapmazlar kimseye. Anlamını bilmez hiçbir çocuk. Ama oyun sınırlar belki de. Büyük teyzelere sorsak zamanı, geçmişi anlatırlar durmadan. Hastalara göre ilaçtır zaman. Oysa ne demiş Oğuz Altay: “Zaman her şeyin ilacı ise fazlası intihara girmez mi?” işte bu yüzden görecelidir zaman.

Herkes zamanın aktığını bilir. Gelir geçer zaman. Kimse onu gerektiği gibi kullanamaz. Bundan dolayı insanda pişmanlık birikir.

İnsan, geçmiş zamana pişmanken, gelecek zamana da sabırsız olur. Bizler bu sırada doğru kullanmalıyız dakikalarımızı. Alışırız hata yapmaya ve susarız pişmanlığımız karşısında. Zamanın kimine dost kimine düşman, birine ilaç diğerine inanç olmasının sebebi budur

Bana göreyse yoldaştır zaman... Hem beraber çıktığımız yolda elimizden tutan dost, hem de işine geldiği gibi elimizi bırakıp düşmemizi sağlayan düşman!

Bazen gülmemizi sağlayan mutlu bir an. Çoğu zaman ise unutulmaması gereken gerçek imtihan...

KISA KISA BİZ

Mehmet YILDIZ: Öğretmen. 1964'te Akdağmadeni'nde doğdu. Turhal'da büyüdü. Samsun İlahiyat mezunu (1989). Şiirleri *Mesaj*, *Mavera*, *İkindiyazıları*, *Buruciye Edebiyat*, *Dört Mevsim Edebiyat...* dergilerinde yayımlandı. Şiir kitabı "*Sadağında Gül Var*"ı çıkardı (1996).

Yıldırım TÜRK: 1975 yılında Sivas'ın Suşehri ilçesinde doğdu. İlk ve ortaöğrenimini bu ilçede tamamladı. Kırıkkale Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden 1999'da mezun oldu. Hikâyeleri *Heceöykü*, *Türk Edebiyatı*, *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, *Yedi İklim*, *Hangâh* ve *Mavi Yeşil* dergilerinde yayımlandı. İlk hikâye kitabı *Ayrı Düşmüş Zamanlar* 2012 yılında Ötüken Neşriyat'tan çıktı. İkinci hikâye kitabı yayım aşamasındadır. Hâlen Kırıkkale'de Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

Zübeyde ANDIÇ: Öğretmen. 1977 yılında Turhal'da doğdu. Ortaokul ve liseyi Ankara'da okudu. Kırıkkale Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü(1999), Anadolu Üniversitesi AÖF Sosyoloji Bölümü(2016) mezunudur.Eserleri *Kırıkkalem*, *Su*, *Derkenar*, *Yitik Düşler*, *Hece*, *Edebiyat Ortamı*, *Dört Mevsim Edebiyat ve Hangah* dergilerinde yayımlandı.Turhal'da Türkçe Öğretmenliği görevine devam etmektedir.

Güven ZORLU: Öğretmen. Ocak 1974, Tokat/Zile/Çiftlik köyü doğumlu. İlkokuldan sonra köyünde olmayan orta okulu Ankara'da buldu, hem de yatılısından. Lisenin Fen bölümünü bitirdikten sonra edebiyatı, Fen-Edebiyatın son sınıfında yıllık hazırlarken de kalemi keşfetti. Turhal Yeşilirmak Anadolu Lisesi'nde tek mevsimlik dergi çalışmalarından sonra gönüldaşlarıyla güçlerini birleştirip çalışmalarını "Dört Mevsim"e yaymaya karar verdi.

Veysel KILIÇGİL: Öğretmen. 1986 Sungurlu doğumlu. Memleketinde ilk, orta ve lise öğrenimini gördü. 2008'de Niğde Üniversitesi Türkçe Öğretmenliğinden mezun oldu. Yazıları Dört Mevsim Edebiyat dergisinde yayınlanmaktadır. Aynı derginin yayın kurulundadır. 2011'den beri Turhal'da öğretmenlik görevine devam etmektedir.

Filiz YAVUZ: Öğretmen. 1971 Turhal doğumlu. Edebiyat öğretmeni. Üniversite yıllarında Doğu Anadolu Bölgesi'nde yayın yapan Güncel FM isimli radyoda 2 sene program yapımcısı ve sunucusu olarak çalıştı. 100 kadar masaldan oluşan Tokat çevresi masal derlemeleri ve Antalya masal ve efsanelerinin çocuklara yönelik hazırlanmış 24 kitaptan oluşan Antalya Masal ve Efsaneleri Dizi Yayınları'nın derleyicisi ve yazarı... Turhal'da Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği görevine devam etmektedir.

Abdurrahman ALKAN: Öğretmen. 1975 yılında Tokat'ta doğdu. Dokuz Eylül Üniversitesi Edebiyat Öğretmenliği Bölümünü bitirdi. Çukurova Üniversitesinde "Oktay Akbal'ın Öykücülüğü" konulu yüksek lisansını tamamladı. Okumaya, yazmaya ve öğretmenliğe devam ediyor.

Abdullah ÇÖMEZ: Öğretmen. Kahramanmaraş- Andırın'a bağlı bir köyde doğdu. Lisans eğitimini Tokat Gaziosman Paşa Üniversitesi-Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde tamamladı. Bu yıllarda amatör bir ruhla 'KENDİ KÖŞESİNDE' şiirler, denemeler, hikayeler, günlükler yazdı. Halen Turhal'da Edebiyat öğretmeni olarak çalışıyor.

Mustafa KAYA: 1977 Tokat, Reşadiye doğumlu. İlk, Orta ve Liseyi Reşadiye'de okudu. 1994 yılında Atatürk Üniversitesi, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, Felsefe Grubu Eğitimi Bölümü'ne girdi. İlk şiirlerini 'ÇUKUR' adıyla yayımlanan kitabında topladı. "HİYERARŞİ YA DA ACI" Mustafa Kaya'nın ikinci şiir kitabıdır. Turhal'da öğretmenlik görevine devam etmektedir.

İbrahim ÇAM: 1958 Tokat/Zile doğumlu. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümünden mezun oldu. Şiir denemelerine Lise yıllarında başladı. Çeşitli dergilerde şiirlerini yayımladı: Polemik, Koza, Semerkand, İnsanca, Buruciye Edebiyat, Dört Mevsim Edebiyat. 2003 yılında ülkemizin ve İslam Dünyasının önde gelen önemli bir mutasavvıfını "YAD" programı etkinlikleri çerçevesinde şiir dalında "İnsaf Pınarı" adlı eseriyle ikincilik ödülü aldı. "Bana Gözlerini Getir" adlı şiir kitabını 2004 yılında yayımladı. Turhal'da öğretmenlik görevine devam etmektedir.

Ayşegül SEZEK: Avukat. 1988'de Ankara'da doğdu. Ankara'da büyüdü. Lise yıllarında birçok deneme ve şiiri okul dergisinde yayınlandı. 2010 yılında Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu 2017 yılında Adalet Bakanlığı'nın Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabulucu; 2018 yılında İş Hukukunda "Uzman Arabulucu" unvanını aldı. Okumayı, yazmayı bırakmadı ve edebiyata olan bağını hiç koparmadı. Yayınlamaya cesaret ettiği ilk öyküsü 'Makbule' ve diğer yazıları 'Beklemek' ve 'Baba' ; Dört Mevsim Edebiyat Dergisi'nde yayınlandı. Halen Turhal'da avukatlık yapmaktadır.

Mehmet Mustafa ERDAL: 1977 yılında Kırşehir'in Çiçekdağı ilçesinde doğdu. Ortaöğrenimini Yozgat'ta tamamladı. Kırıkkale Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden 1999'da mezun oldu. Yazıları *Hangâh*, *Kâğıt Kalem* ve *Ayraç* dergilerinde yayımlandı. Hâlen Ankara'nın Çubuk ilçesinde Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

Betül TEKİN: 10 Aralık 1992 tarihinde Erbaa'da doğdu. Üniversiteye kadar olan tahsil hayatını Turhal'da tamamladı. Erciyes Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi. Okuduğu bölüm ve üniversitedeki hocalarının etkisiyle yazma serüveni başladı. Öğretmenlik yaptığı okuldaki Türkçe öğretmeninin teşvikiyle yazılarını Dört Mevsim Edebiyat dergisine gönderdi. "Yağmur" ve "Yol Arkadaşım" yazıları Dört Mevsim Edebiyat'ta yayımlandı. İnsanın kendi düşüncelerini gözden geçirmesine yardımcı olduğu için yazmaya devam ediyor...

Burcu YAŞIN: 15.07.1986 tarihinde Elazığ'da doğdu. 2009 yılında Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümünden mezun oldu. Tezli yüksek lisansını tamamladı. 2011-2017 yılları arasında Çorum Kargı Fen Lisesinde görev yaptı. Şu an ise Turhal Özel Eğitim Meslek Lisesinde görev yapmaktadır.

Eyül Zülal KASIM: 1980 Ankara doğumludur. Görsel Sanatlar Öğretmenidir. Eskişehir'de yaşamaktadır.

Ayşe KILIÇGİL: 1992 Sivas doğumlu. Hayatının büyük bölümü Sivas'ta geçti. Küçüklüğünden bu yana elinde boya kalemleri ile gezip kendi halinde çizer bir rehber öğretmen. Turhal'da öğretmenlik görevine devam etmektedir.

Muhammed Mehmet GÜL: 1976 yılında Tokat'ta doğdu. 19 Mayıs Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünü 1999'da bitirdi. Çeşitli gazete ve dergilerde şiirleri yayınlandı. Halen şiirlerini internet üzerindeki edebiyat sitelerinde paylaşmaya devam etmektedir. Turhal'da öğretmenlik yapmaktadır.

Ahmet Selim GÜL: 1979 yılında Turhal'da doğdu. 2002 yılında 19 Mayıs Üniversitesi Amasya Eğitim Fakültesinden mezun oldu. Turhal'da Sosyal Bilgiler öğretmenliği yapıyor.

Gülûzar KILINÇ: Öğrenci. 10 Haziran 1999'da Tokat/Turhal'da doğdu. Lise 12. sınıf öğrencisi. 9. sınıftan itibaren yaratıcı yazarlık etkinliği altında yazı yazmakta. Edebiyatla ilgileniyor, şiir dinliyor ve okumaktan da büyük zevk alıyor.

Selda GÜLER: Öğrenci. 2000 yılında Tokat-Turhal'da dünyaya geldi. Lise 11.sınıf öğrencisi. Psikolog olmak istiyor.

Elif KÜÇÜK COŞKUN: Öğretmen. 1984'te Niksar'ın Ayva köyünde doğdu. 2008 yılında Selçuk Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Bilgisayar Sistemleri Öğretmenliğinden mezun oldu. 2009 yılından beri Turhal'da öğretmenliğe devam etmektedir. Dört Mevsim Edebiyat'ın kapaklarını hazırlıyor.

Şura GERÇEK: Öğrenci. 2002 yılında Turhal'da dünyaya geldi. Lise 10. sınıf öğrencisi. En büyük hayali eczacı olmak ama edebiyatı çok seviyor. Okumaya ve yazmaya devam ediyor.